

DIYARBAKIR İHTİSAS KÜTÜPHANESİNDE BİR ŞİİR MECMŪASI

“ÇİZGİLİ DEFTERDEN NOTLAR-I-II”

*Ramazan SARIÇİÇEK**

ÖZET

Şiir mecmuaları, Klâsik edebiyat araştırmaları için önemli kaynaklardır. Bu mecmûalar, derlendikleri dönemin beğenilerini, beğenilen şairlerini ve şiirlerini ortaya koymaktadırlar. Yine şiir ve sanata ilginin toplumdaki yaygınlık alanlarını göstermeleri bakımından da edebiyat tarihimiz için önemlidirler. Ayrıca kaybolduğu sanılan bazı eserleri; divanı bulunmayan ya da başka kaynaklarda adı geçmeyen şairlerin şiirlerini ihtiva edebilmektedirler. Bu yüzden mecmûalar hem Divan neşirlerinde, hem de karşılaştırmalı çalışmalarda önemli bir başvuru kaynağı niteliğinde eserlerdir. Ancak bu konuda yapılan çalışmalar sınırlı sayıdadır. Bunun için kütüphanelerin köşelerinde unutulmuş mecmûaların ortaya çıkarılması gerekmektedir. Biz de bu çalışmamızda Diyarbakır İhtisas Kütüphanesinde bulunan ve şimdiye kadar ortaya konulan şiir mecmûalarından farklı bir özelliğe sahip olan bir şiir mecmûasını tanıtıp yayınlıyacağız. “Çizgili Defterden Notlar” adındaki bu mürettibi belli olmayan eserde beyitler kafiyelerine göre değil de ilk harflerine göre tasnif edilmiştir. İçinde Neccâr-zâde Rızâ, Sezâyî-i Gülşenî, Hâmî-i Âmidî gibi meşhur şairlerin yanında Atîk Sürûrî, Gedâ, Râşid ve Kemâl ibni Gıyâs gibi, belki de divan sahibi olan ancak kim oldukları hakkında hiç bir bilgimiz olmayan şairlerin de beyitlerini ihtiva etmektedir.

Bu çalışmada mecmûada adı geçen ve divanına ulaşabildiğimiz şairlerin şiirleri tek tek kontrol edilerek beyitlerin yerleri de gösterilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Şiir Mecmuaları, Dîvan, Klasik Edebiyat, Diyarbakır İhtisas Kütüphanesi, Çizgili Defterden Notlar.

A MECMŪAS OF POEM IN THE DİYARBAKIR İHTİSAS

KÜTÜPHANESİ

“NOTES FROM STRIPED NOTEBOOK-I-II”

ABSTRACT

Mecmûas of poem are important sources for research of Classic Literature in addition to other sources. These Mecmûas introduce

* Yrd. Doç. Dr. D.Ü.Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Böl. El-mek: ramazansaricicek@gmail.com

admiration of period and this period's admirable poets and poems. Moreover; some literary works, which are believed to be lost, are able to contain poems of poets, who don't have divan or not appear in other sources. They are also important for our literature history in terms of showing interest toward poem and art's generality area in society. For this, it is required to uncover Mecmûas which are forgotten at the corners of libraries. In this article, we introduce and publish a Mecmûa of poem which exist in the Diyarbakır İhtisas Kütüphanesi. In this work of called "Notes from striped notebook", which its typesetter is not certain, couplets were classified according to their first letters, not their rhymes. Inside, it contains rhymes of poets beside as Neccâr-zâde Rızâ, Sezâyî-i Gülşeni, Hâmi-i Âmidî famous poets, there is poets as Atik Sürûri, Gedâ, Râşid ve Kemâl ibni Gıyâs, who probably has divan but we has not got any information about them.

In this study, poems of poets, which poets' names are mentioned in themecmûa and who we can reach their dîvan, are controlled with one by one and also the rhyme's places are tried to show.

Key Words: Mecmûas of poem, Dîvan, Classic Literature, Diyarbakır İhtisas Kütüphanesi, Notes from striped notebook.

GİRİŞ

Mecmûa Arapça toplamak, dermek, bir araya getirmek anlamlarına gelen *cem'* mastarının *ism-i mef'ûlü* olan *mecmû'*ün müennesidir. Anlamı ise toplanıp biriktirilmiş şeylerin hepsi, seçilmiş yazılardan meydana getirilmiş yazma kitaptır. (Kut 1986, TDEA, 6, 170)

Mecmûalar, genelde bir veya daha fazla yazar yahut şaire ait çeşitli şekil ve hacimlerdeki dinî, din dışı nesir ya da şiirlerden oluşan derleme kitaplarıdır: Mecmûatü'l-ehâdis, mecmûa-yı fetâvâ, mecmûa-yı ed'îye, mecmûatü'r-resâil, mecmûa-i eş'âr, mecmûa-yı tevârih, mecmûa-yı fevâid gibi. Mecmûalar başlangıçta âyetler, hadisler, fetvalar, dualar, hutbeler, şiirler, ilâhiler, şarkılar, mektuplar, latifeler, lugaz ve muammalarla ilaç tariflerinin ve faydalı bilgilerin, notların tarihî belge ve kayıtların derlendiği bir not defteri halinde ortaya çıkmış, zamanla gelişip düzenli bir tertip ve şekle kavuşmuştur. (Uzun 2003, 265)

Diyarbakır İhtisas Kütüphanesinde Bir Şiir Mecmuası "Çizgili Defter-I-II"

Bizim ele aldığımız şiir mecmûası ise Diyarbakır İhtisas Kütüphanesi AH77 ve AH110 numaralarda "Çizgili Defterden Notlar" adıyla kayıtlı mürettibi belli olmayan ciltsiz iki defterdir. Kâğıt 203x170, 170x120 ebatındadır. Şiirler iki sütun halinde ve rika hattıyladır. Başlıklar ise kırmızı mürekkeple yazılmıştır. Bazı beyitlerden eserin 20. yüzyılın başlarına ait olduğunu tahmin etmekteyiz.¹

¹*Dîvân-ı Hâzık Efendi* 'nin baskısının 1318/1902 olması bizi böyle bir tahmine sevk etti.

İlk defter “*Elif*”ten “*Sîn*” harfine ikincisi ise “*Sîn*” harfinden “*Nûn*” (dahil) harfine kadardır. Her sayfası 19 satır olan defterlerin ilki 16, ikincisi 18 olmak üzere toplam 34 varaktır. Her ikisi de 1’den başlanarak yeni rakamlarla numaralandırılan defterlerin sayfaları dolu olmayıp bazıları yarım, bazıları sadece birkaç satırdan ibaret, bazıları ise tamamen boştur. Yaprakların dış kenarlarına da bir çizgi çekilmiş ve kırmızı mürekkeple beyitlerin kime ait olduğu yazılmıştır.

Mecmûa eksik kalmış bir metindir. Zira defterin “*Nûn*” harfine kadar olması, ayrıca sayfaların birçoğunun boş olması tamamlanamadığının göstergesidir. Özellikle ikinci defterde Şeyh Rızâ ve Sezâyî-i Gülşenî’den başkasının beyitleri yoktur ve birçok sayfa da sonradan eklemeler yapmak amacıyla boş bırakılmış gibidir.

Eserde beyitlerin dizilişi ise kafiyelerine göre değil de beyitlerin ilk harflerine göredir. Buna rağmen bazen sıralamada ihlaller ve mükerrer yazımlar da görülmektedir. (bk. I-2a/1-15a4;5b/4-6b/6; 8a/2-16; 12a/13-II-17a/13)

Bazı yerlerde de sehven şiir sahipleri karıştırılmıştır. Zira mürettip, Sezâ-i Gülşenî’nin Divanı’nın sonunda yer alan ve mürşidi La’li-i Gülşenî (Fenâî)’ye ait olan bazı beyitleri Sezâ-i Gülşenî adıyla kaydetmiştir. (bk.16a/9;9b/2) (Şengün 2007)

Mürettip mecmûadaki beyitleri tek bir nazım şeklinden seçmemiştir. Büyük bir çoğunluğu gazellerden olmakla beraber kasidelerden, musammatlardan hatta rûbai ve tuyuglardan alınanlar bile vardır.

Mecmûadaki beyitler arasında ise konu birliği yoktur. Bununla beraber şairlerin büyük bir kısmı mutasavvıftır. En fazla da, Neccâr-zâde Şeyh Rızâ ve Sezâyî-i Gülşenî’den beyitler alınmıştır. Her harfte ilk beyitlerin Neccâr-zâde Rızâ ve Sezâyî-i Gülşenî’ye ait olması mürettibin tasavvufla ilgili biri olduğunu göstermektedir.

Mecmûada Yer Alan Şairler

Eserde 18 şairin beyitlerine yer verilmiştir. Bu beyitlerin 3 tanesi ise “Lâ-edrî” adıyla kaydedilmiştir. Eserde beyitleri yer alan şairlerin listesi ve onlarla ilgili kısa bilgiler ise aşağıdadır. En üstteki yatay rakamlar şairlerin ismine karşılık gelmekte olup şair adları ve onlara ait beyit sayıları aşağıdadır:

1- Şeyh Rızâ: 279; 2- Sezâyî-i Gülşenî: 155; 3- A‘mâ Ğarîbî: 17; 4- ‘İzzet Beg: 9; 5-Hâmî: 12; 6- Vâşîf: 8; 7- ‘Atîķ Sürürî: 2; 8- Şem‘î: 3; 9- Gedâ:1; 10- Pertev: 1; 11- Hilmî: 1; 12- Şâbit: 1; 13- Nevres: 1; 14- Râşid: 1; 15- Lebîb: 1; 16- Hâzîķ: 1; 17- Kemâl ibni Ğıyâş: 1; 18- ‘Oşmân Nürî Paşa: 1; 19- Lâ-Edrî: 3.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	
ا	28	20	9	5	3	1			1	1	1	1	1	1				1	1	74
ب	19	12	4	10	6	4	1	2							1				1	60
ت	13	5	2		1	2		1								1				25
ث	1																			1
ج	16	13	2	4	2	1	1										1		1	41
ح	6	6																		12
خ	7	7																		14
د	17	4																		21
ذ	4	6																		10
ر	6	5																		11

Turkish Studies

ز	17	4																	21
س	12	8																	20
ش	15	13																	28
ص	15																		15
ض	3																		3
ط	8	7																	15
ظ	3	4																	7
ع	12	10																	22
غ	6	1																	7
ف	7	3																	10
ق	9	4																	13
ك	20	10																	30
ل	7	2																	9
م	16	6																	22
ن	12	5																	17
25	279	155	17	19	12	8	2	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3	508

Şairler

- 1-Şeyh Rızâ: Neccâr-zâde Mustafa Rızâ (Şebinkarahisar-1090/1679-1157/1744)
- 2-Sezâyî-i Gülşenî (1080/1669-1151/1738)
- 3-A' mā Ġarîbî: Erbilli A' mā Yusuf Ġarîbî (1169/1755-1232/1818)
- 4- İzzet Beg: Beylikçi İzzet (ö.1809-10)
- 5-Hāmî: Hāmî-i Âmidî, (Diyarbakır-1679-1747)
- 6-Vâşîf: Vâşîf-ı Enderûnî, Enderunlu Vâşîf (öl.1810)
- 7- A'şîk Sürûrî: Bu şairin kimliği hakkında bilgi bulamadık.
- 8-Şem'î: Âşîk Şem'î (Konya1783-1839-40)
- 9- Gedâ: Bu şairin kimliği hakkında bilgi bulamadık.
- 10-Pertev: Muvakkît-zâde/Vak'anüvis Muhammed Pertev (İstanbul159/1746-Edirne1222/1807-8)
- 11- Hilmî: Elmastraş-zâde Mustafa Hilmî (1840-1881d.1254/1838-39)
- 12-Şâbit: Bosnalı Sâbit (Bosna1650?-İstanbul1712)
- 13-Nevres: Nevres-i Kadîm(Kerkük, ? - Bursa, Mayıs 1762)
- 14-Râşid: Bu şairin kimliği hakkında bilgi bulamadık.
- 15-Lebib: (1107/1696-1182/1769)
- 16- Hâzîk; Hâzîk Mehmed Efendi: (Erzurum-1102/1688-1763)
- 17- Kemâl ibni Ġiyâş: Bu şairin kimliği hakkında bilgi bulamadık.
- 18- 'Oşmân Nürî Paşa: (Diyarbakır-1803-1856)

Turkish Studies

19-Lā-Edrī

Çizgili Defterden Notlar I (AH77)

Harfū' l- Elif

- Ob Şeyh Rızā ḳuddise sırıruhu ²
 - - - - / - - - - / - - - - / - - - -
- 1 Eyleyen ḥāk-i der-i vālā cenābīñ iktihāl
 'Ayn-ı iḳbālinde tā rüz-ı cezā görmez 'amā
 (Tİ-2/2)
- - - - / - - - - / - - - - / - - - -
- 2 Ehl-i ḥikmet oldılar ḥāşiyetinde mütteffik
 Didiler bu ḥāk-i 'izzet tütüyādur tütüyā
 (Tİ-2/3)
- - - - / - - - - / - - - - / - - - -
- 3 İderdi mürğ-ı dil bir gül cemālin vaşfını ezber
 Berüz itmezden evvel āb u gilden Ādem u Ḥavvā
 (Tİ-15/8)
- - - - / - - - - / - - - - / - - - -
- 4 Ol ḳadar kākül-i dildāre şarıldı dil kim
 Şeş cihetden gözime zülfi müsel sel görinür
 (Tİ-26/4)
- - - - / - - - - / - - - - / - - - -
- 5 Eyā sultān-ı iḳlīm-i şefā' at cūd-ı luḫfuñdan
 Umaram 'afv u ḡufrānım yüzüm sürdükde dergāha
 (Tİ-148/5)
- - - - / - - - - / - - - - / - - - -
- 6 Olursam her ne deñlü teşne-leb rāh-ı muḥabbetde
 Lebūñ fikriyle meyl itmeme şarāb-ı kevşere cānā
 (ZM-15/2)
- - - - / - - - - / - - - - / - - - -
- 7 Bir āh ile cihānı eylemek sūzān mümkindür³
 Fiḡān u sūzişim te'şir-i yār itmek ne mümkindür

² Daha çok na'atlarıyla tanınmış mutasavvıf bir şair olan Neccār-zāde Rızā'nın Dīvān'ı her biri ayrı birer divan gibi tertip edilmiş bölümlerden oluşur. Bunlar "Tuhfetü'l-irşād" (s. 2), "Vâridât-ı Gaybiyye" (s. 59), "Zuhûrât-ı Mekkiyye" (s. 69) ve "Hâtimetü'l-vâridât" (s. 138) olarak adlandırılmıştır. (Danacı, Tülin, "Neccār-zāde, Seyh Rızā ve Dīvānı", (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi) *Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Ankara, 1988, s. XXV; aktaran, Bozkır 2006, 24-25) (Özdemir 1999)

Ancak matbu Dīvān'ına (1846) bakıldığı zaman, yukarıda adı geçen çalışmalarda rastlanmayan ve birinin içinde na'atların yer aldığı ve adı yazılı olmayan (s. 198) bir bölüm ile gazellerden müteşekkil "Hüve'l-Mu'în" (HM) (s. 308) adında ikinci bir bölüm daha olduğu görülmektedir. (Özdemir 1999) (Bozkır 2006, 24-25) Biz bu bölümleri de bu çalışmada baş harflerini kısaltarak gösterdik: Tuhfetü'l-irşād (Tİ), Vâridât-ı Gaybiyye (VG), Zuhûrât-ı Mekkiyye (ZM) Hâtimetü'l-Vâridât (HV). Ayrıca kısaltmasız rakamlarla "HM" şeklindeki kısaltmalar matbu nüshadaki bölümleri göstermektedir. Daha sonra gelen rakamlar ise ya şiir ve beyit numarası ya da sayfa numarasıdır.

Beyit sonlarında parantez içlerindeki rakamlardan tek rakamlar sayfa, kesme işaretli olanlar, önce şiir ve beyit numarası, çalışma adı olanlar ise sırasıyla eser adı, sayfa, şiir ve beyit numaralarını belirtir. Tek numara olanlar matbu nüshalardaki sayfa numaralarıdır. Sonunda numara yazılmayan beyitler ise kaynağına ulaşamadığımız beyitlerdir. Metinde parantez içi eklemeler vezni tamamlamak için tarafımızdan yapılmıştır.

³ "Bir āh" metinde "Āh āh" şeklindedir.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
 Volume 8/1 Winter 2013

- / / / (ZM-71/3)
- 8 O gîsûlar ki sultân-ı risâlet sâye-bânıdır
Tutayın sîne-bend-i gerden-i cân eylemişlerdir (ZM-76/4)
- / / / (ZM-89/1)
- 9 Olan müstağrağ-ı envâr-ı vahdet nûrdan söyler
Tecellî nûrına vâşıl olanlar Tûr'dan söyler (ZM-89/1)
- / / / (ZM-113/1)
- 10 Ezel bezminde sermest-i mey-i peymâne-i 'aşkız
Keder virmez humâr-ı mâsivâ mestâne-i 'aşkız (ZM-113/1)
- / / / (ZM-119/3)
- 11 Olur mı cilve-ger düzd-i ma'ârif bağs-i dânişde
Libâs-ı 'âriyet zîb-âver-i düş-ı faķır olmaz (ZM-119/3)
- ... / / / ... (ZM-120/2)
- 12 Ey naħl-i kerem eyleme ağıvâre temâyül
Böyle hareket serv-i hırâmânîña düşmez (ZM-120/2)
- / / / (ZM-128/1)
- 13 Ümîd-i vuşlat-ı gül bülbülü ğavġâyâ uġratmış⁴
Gül-i hâr-ı elem bî-hûde vâveylâyâ uġratmış (ZM-128/1)
- / / / (ZM-133/3)
- 14 Açılmış tâzelenmiş nev-bahâr-ı gülşen-i hüşnûñ
Cemâlûñ lâle-zârı zîb-i gülzâr-ı celâl olmuş (ZM-133/3)
- / / / ... (ZM-144/1)
- 15 İktibâs itmiş cemâlûñ âfitâbından şu'â'
Mâh-tâb eyler anuñ'çün şevķ ile devr-i semâ' (ZM-144/1)
- / / / ... (ZM-143/5)
- 16 Ey řabîb-i dil u cân derdiñi dermân bilürüz
Kerem it eyle bizi derd ü devâdan maħfûz (ZM-143/5)
- ... / / / ... (ZM-146/1)
- 17 Āteş-i firķatle olsa zaħm -ı sînem dâġ dâġ⁵
Merhem-i ümmîd-i vuşlatla olur dâġ üsti dâġ (ZM-146/1)
- ... / / / ... (ZM-148/2)
- 18 İttifâķ-ı rehber-i tevħîd ile ir menzile
Reh-zen-i küy-ı vefâdır inħîrâf (u) iħtilâf (ZM-148/2)

⁴ Metinde "gül" kelimesi atlanmış.

⁵ "zaħm-ı sînem" metinde "dâġ-ı sînem" şeklindedir.

- / / /
- 19 Ene 'l-Ḥaḡ ḥānḡāhından gelür āvāze-i Yā Hū
Kimi Ḥaḡ dir kimi yā Ḥaḡ kimi şevkile Ḥaḡḡe 'l-Ḥaḡ
(ZM-161/4)
- 1a (Boş)
- 1b 'İzzet Beg
..... / / /
- 1 Eylemiş vaḡşī ḡazālī zīr-i şemşīrinde rām
Dāmḡāh-ı fitne ḡāl-i kūşe-i ebrūsıdır
(55)
- / / /
- 2 Āteş-i dūzaḡı sīnemde temāşā eyle
Ḡonce-i ḡülşen-i Firdevsi ruḡ-ı yārda ḡör
(57)
- / / /
- 3 İtmez istimdād 'āşık ḡazret-i Cibrīl'den
Āteş-i sūzānı anıḡcün ḡülistān itdi 'aşḡ
(65)
- / / /
- 4 Ey bād-ı şabā zūlf-i semenden mi gelürsin
Ey peyk-işafā mülk-i Ḥotenden mi gelürsin
(82)
- / / /
- 5 İtseler tefrīḡ cism-i nātuvānı cāndan
Ben yine ayrılmazım ḡāk-i der-i cānāndan
(82)
- A' mā Ḡarībī
..... / / /
- 6 Eylemez tīr-i niḡāhıñ ol perī benden dirīḡ
Yār-ı şādık oldıḡımdan i' tibar eyler baña
(Tosun 2007, 58, 13/5)
- / / /
- 7 Eyle ḡüftār-ı talebden deheniñ leb-beste
Ki ḡatı mülzem olur merdüm-i da' vā-yı taleb
(Tosun 2007, 61, 18/3)
- / / /
- 8 Uçurma āşiyānından ḡöñüller murḡın inşāf it
Saña yüz kez' didim ey şāne zūlf-i pür-şikenden ḡeç
(Tosun 2007, 70, 31/4)
- / / /
- 9 Ol ḡonce-dehen kim yüzi ḡülzār-ı beḡādır
Nīm-niḡehi 'āşıḡa şemşīr-i ḡazādır
(Tosun 2007, 77, 41/1)⁶

⁶ "Nīm-" metinde "Bir nīm" şeklindedir.

- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
- 10 Esîr-i dâm-ı çîn-i zülfüñ olmağ devr-i hüsnüñde
Diyâr-ı gülşen-i gurbetde âzâd olmadan yegdir
(Tosun 2007, 78, 42/4)
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
- 11 Ufuk-ı nâzda ey meh tatalum bedr olduñ
Refte refte yine noğşân olacağsın âhîr
(Tosun 2007, 91, 63/5)
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
- 12 Ölünce ger çıkarsam bir kadem râh-ı muhabbetden
Efendim tîr-i müjgâññ gibi değsin baña hañçer
(Tosun 2007, 93, 67/6)⁷
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
- 13 İtsün seni endâhte-i çâh-ı mezellet
Ey Yüsuf-ı dil eyleme ihvâna tevağku‘
(Tosun 2007, 141, 142/3)
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
- 14 Esîr-i pençe-i ‘aşkıñ şağınmaz tîğ- ı cevriñden
Nigâh-ı cân-sitânından dil-i ‘uşşâka hañçer çek
(Tosun 2007, 156, 165/4)
- Hâmî
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
- 15 Açar zağm-ı derûnum girye-i mādâmdur demdür
Beni rüsvâ kılan bu dîde-i bed-nâmdur nemdür
(98)
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
- 16 Ehl-i dil ârâm ider her kande kim rağbetlenür
Âñ’olur gurbet vağan gâhî vağan gurbetlenür
(99)
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
- 17 İki meh-pärenüñ bir dilde ‘aşkı dil-nişîn olmaz
Müsellemdür ki bir gözde iki merdümmekîn olmaz
(103)
- 2a Şeyh Rızâ
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
- 1 Zâhidâ sen añlamazsın küfr ü imân n’idügün
Küfr ile imânı farq eyler müselmân isterem ⁸
(ZM-185/5)
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
- 2 İdelden şâh-ı ‘aşkıñ bâr-gâh-ı devletin me’vâ
Dil-i pür-tâbıma hâşiyet-i zıll-i hüma buldum
(ZM-193/2)
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
- 3 İriş ser- menzil-i mañlûba cehd it bir kadem evvel
Süvâr-ı esb-i himmet ol reh-i havf u recâdan geç

⁷ Ölünce: Olunca (Tosun 2007)⁸ Bu beyit mükerrerdir. (bk.15a/4)

- (ZM-51/5)
- 4 İkidir birlige şāhid iki bir bir iki olmaz
İki göz bir görür dā' im biri iki görür şehlä
- (HV-7/15)
- 5 Āşinā-yı 'ālem-i ğaybız bu nūzhet-ġāhda
Menzil-i cānāndır ħalvet-serā-yı sīnemiz
- (HV-45/2)
- 6 Erenler tekyesinde sūfiyā nā-pūhte kalmazsın
Kerem bāġında zīrā meyve-i maqşūd hām olmaz
- (203)
- 7 Uyandırdım çerāġ-ı āfitābı tekye-yi dilde
Ĥayāl-i ebruvānıñ maşrıġ-ı bedru'd-dücā buldum
- (198)
- 8 Ey gönül bāġ-ı edeb sensin güzellerden güzel⁹
Şerm ider gördükçe rüy-ı alıñı gül-berg-i ter
- (HM-222)
- 9 İştihāmız yok zülāl-i kevşere Allāh bilür¹⁰
Ĥışşa-i la' l-i lebüñdür āb-ı kevşerden ġaraz
- (HM-229)
- Sezāyī-i Gülşenī
- 10 Ayaġ kaldur bu bezmüñ ey gönül 'ayş ü deminden geç
Rehā-yāb-ı ġam olmaġ ister iseñ 'āleminde geç
- (26)
- 11 Ol kemān-ebrü Sezāyī kılalı sīnem hedef
Tir-i müjġanı ucından ben neler çekdüm neler
- (37)
- 12 Āsmānı sanmañuz kim necm ile tezyīn olur
Āhum odından felekler pür-şerār olmaġdadur
- (39-44. Mükerrer.)
- 13 O kim dār'ul-'ayār-ı mürşid-i kāmilde kāl oldı
O bāzār-ı muħabbetdür revācında kesād olmaz
- (60)
- 14 Ehl-i 'aşka eş-şalā itdüm bugün mey-ħāneden
Lerze-nāk oldı felekler na' ra-yı mestāneden
- (91)

⁹ gönül: gül-i (Matbu)

¹⁰Allāh: Mevlā (Matbu)

- 15 İrişdür gülşen-i lâhûta sa' y it bülbül-i cânı
Bu gülzâr-ı fenânuñ gülleri dîdeñde hâr olsun (96)
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
- 16 Oğurlar mû-be-mû zülfî ucından âyet-i küfri
Dağı imâna metn olmuş Sezâyî gül oğı her gün
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
- 17 Āram-ı ma' nâyı mir' ât eyleyenler zâhirâ
Seyr ider Allâh 'ı halkda halkı da Allâh 'da (108)
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
- 18 Ey Sezâyî hîle-i ağıyardan havf eylemem
Yâr ile çün itmişüm peymân peymân üstine (113)
- 2b · · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
- 1 Olal 'dan merdüm-i çeşmüm sirişkünden şitâpîşe
Der-âgûş-ı cevâb ister dil-i küstâh-ı endîşe (115)
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
- 2 Odur müjgânı tîr-i nâzı dilde ol kemân-ebrû
Meger revzen açar hüsni temâşâsına peykânı (120)
- · · / · · · · / · · · · / · · · ·
- 3 Ef âle nazar eyler iseñ fâ' ili Hâk'dur
Bağ âyîneye şüret olur mı saña şânî (123)
- 3a · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
- 1 Uğratma bezme zâhid-i süflî tabî' atı
Bu şâhbâz lânesidür kerkes istemez
- · · / · · · · / · · · · / · · · ·
- 2 Erbâb-ı ' izz u câh ile itme mu' âraza
Fülâdı di(le)r (i)se keser sen cevâze çek
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
- 3 Ol büt-i sengîn-dili âgûşa çekmek isteyen
Sîm ü zerden kûrmağ ister dâm-ı mânend-i nigîn
- · · / · · · · / · · · · / · · · ·
- 4 Ey bülbül-i cân câme-gehiñ bāğ-ı cināndur
Ālûde-i hâr u hâş olan lâneyi boş ço
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
- 5 Emdür ey kân-ı melâhat ' aşîka la' l-i lebûñ
Hân-ı ahsâmuza hâş olsun nemekçeşlik bize
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·

- 6 İtdüm āgūşa hayālümde miyānuñ taşvīr
Şūret-i cismümi hecr(i) ile şehlā itdüm

-. - -. / -. - -. / -. - -. / -. - .

- 7 İnkisār itmem saña yārūñden ey meh sen daḥı
Kām-yāb ol her ne deñlü kām-yāb itdūñ beni

-. - -. / -. - -. / -. - -. / -. - .

- 8 Ey kamer-ṭal‘ at vefā bābında sen kendūñ gibi
Nā-tamām idrāk idüp nāqıṣ ḥesāb itdūñ beni

‘Oşmān Nūrī Paşa

-. - . / . - - . - . / . - - . - . / . - - .

- 9 Ol ḡonce-dehenden beni dūr eyledi gerdūn
Geçsün yere ḡülzār u ḡüli bī-eşer olsun

(v.103b/16)

Vāşıf

. - - -. / . - - -. / . - - -. / . - - .

- 10 İnan olmaz ne kāfirdir o şūḥuñ çeşm-i sehḥārı
Dil-i bī-çāreye her bir nighde biñ yalan söyler

(Gürel, 294, 27/2) (Vāşıf, 130)

Gedā

-. - . / . - - . - . / . - - . - . / . - - .

- 11 Āyīne-i şāfim belı ammā bu ne esrār
Şūret ḡoremez kimse bu billūr tenümden

Pertev

-. - . / . - - . - . / . - - . - . / . - - .

- 12 Ey ḡül fiḡān-ı Pertev-i şeydāyı diñle gel
Vaz gel hezār-ı bü‘l-heves-i bī-ḡarārdan

(Bektaş 2007, CDXXVI/16.)

Ḥilmī

-. - -. / -. - -. / -. - -. / -. - .

- 13 Āhdan āh ider idüm āh idemem senden āh
Āh için āh ideniñ āh ola sermāyesi āh

(57)

Şābit

-. - -. / -. - -. / -. - -. / -. - .

- 14 İkisi birdür mu‘azzeb eylemekde ādemi
Kevkeb-i mes‘ūd-ı düşmen ṭālī‘-i menḥūs-ı dost¹¹

(Karacan 1991, 369, 37)

¹¹menhūs: menḡüb (Karacan 1991)

Nevres

- / / /
 15 İtseler de bizi pergâr-şifat ser-gerdân
 Merkez-âsâ yine vardır yerimiz dâ'irede

(Akkaya 1994; 115/2)

Râşid

- ... / ... / ... / ...
 16 Erbâb-ı devletiñ görüp evzâ' inñ añladum
 Râşid idermiş âdemi şahbâ-yı câh mest

Lâ-edrî

- / / /
 17 Eyle tevfiķiñi bu bendeñe yârî vü refiķ
 Kıl 'inâyet baña kim *ente mine' t-tevfiķ*¹²

3b (Boş)

4a Hârfü 'l-Bâ'

Şeyh Rızâ

- / / /
 1 Bâğ-ı sînemde vezân oldı nesîm-i nuţķum
 Müjde açıldı serâ-perde-i esrâr-ı sühân

(HT-78/2)

- / / /
 2 Bulunmaz baħr u berde dâne-i dürdâne-i eşķum
 Olur her ķatresinden şad hezârân baħr u ber peydâ

(Tİ-1/25)

- / / /
 3 Bilâ-şâhid Rıza da' vâ-yı işbat-ı vücûd eyler
 'Acebdür hey'et-i lâda göründü şüret-i illâ

(Tİ-6/6)

- / / /
 4 Benim nûr-ı zamîrim baħr u berde dest-gîrimsin
 Baña sensin dü-' âlemde efendim melce ü me' vâ

(Tİ-7/4)

- / / /
 5 Bülbül-i gūyâsına gelmez kelâl-i infi 'âl
 Lâne-gîr olmaz bu bâğiñ şâh-ı eşcârında zâğ

(Tİ-46/4)

- ... / ... / ... / ...
 6 Bir bülbülüm nihâl-i cemâl oldı maţlabım
 Pervâneym ki şem' -i visâl oldı maţlabım

(Tİ-60/1)

¹² Vezinde aksaklık var.

- / . --- / . --- / . ---
7 Bir 'arîf-i cān-bağş Mesîhâ-deme muhtâc
Me' nûs-ı hayâlimde olan şüret-i bî-cân
(Tİ-68/3)
- / . --- / . --- / . ---
8 Bir nokta-yı mevhümedir ancak bu 'avâlim
Zât oldu şıfat ehline va'llâhi Muḥammed
(ZM-56/4)
- / . --- / . --- / . ---
9 Bâğ-ı Rızâ' niñ eyle nazâr bâğbânına
Ḥikmet nihâl-i gülde degildir dikendedir
(ZM-101)(96)
- / . --- / . --- / . ---
10 Bi'llâh siyeh zülfüne ruḥsârîna besdür
Ve 'l-leyli izâ'as'as ve 'ş-şubḥi teneffes¹³
(ZM-Nazm)
- . --- / . --- / . --- / . ---
11 Baña şahn-ı çemen külḥan olur hicrânla bi'llâhi
Şehâ sensiz gülistâna nigâh u i' tibârım yok
(VG-151/3)
- . --- / . --- / . --- / . ---
12 Bu yâd ellerde ey bülbül unutduñ cây-ı ğam-zâdîñ
Hevâ-yı aşk ile günden güne zâr oldu mu' tadîñ
(ZM-163/1)
- . --- / . --- / . --- / . ---
13 Pür olmuş zevk-i vaḥdetle ḥiṭâb-ı/en terâniden
Tecelli-ḥâne-i nûr-ı cemâl-i kibriyadır dil
(ZM-174/2)
- . --- / . --- / . --- / . ---
14 Pür eyle sâğarım şahbâ-yı leb-rîz-i ledünniden
Dili âlâyiş-i reng-i küdüretden muşaffâ kııl
(ZM-181/2)
- / . --- / . --- / . ---
15 Bir mûr-ı za'ifem reh-i 'aşkıñda ḥabîbâ
Dergâhıñı biñ mülk-i Süleymân'a degişmem
(ZM-184/2)
- . --- / . --- / . --- / . ---
16 Beni ma'zûr tut zâhid bu şeb yañlış hayâl itdüm
'İbâdet-gâhıñı sehv ile 'işret-gâha beñzetdüm
(HV-74/6)
- / . --- / . --- / . ---
17 Pür-kâr-ı 'atâ devr idemez dâ' iremizde
Ser-geştedür evzâ-'ı keremgerdişimizden
(HV-79/6)

¹³ Kararmağa başlayan geceye, nefes almağa başlayan sabaha (and olsun). Tekvîr: 81/17.

- / / /
- 18 Perveriş-yâfte-i mehd-i nihâl-i güldür
Tıfl-ı âğuş-ı edeb beste-dehendür gonce (HV-114/2)
- / / /
- 19 Bu devr-i bezm-i hâşşu'l-hâşda cānā devām olmaz
Muḳarrerdür ki bu büt-ḩane-i ḩamda niẓām olmaz (203)
- 4b Sezāyî-i Gülşenî
- ... / ... / ... / ...
- 1 Bir dîde ki her şeyde temāşā ide ḩaḩḩ'ı
Ġayre nice nāzır ola ol dîde-i bīnā (18)
- ... / ... / ... / ...
- 2 Bāde görse açılır ol gül-i zaḩm etmez ḩicāb
Ġonce-i ser-besteyi ḩandān idermiş āfitāb (21)
- ... / ... / ... / ...
- 3 Bu vādî-yi 'aşḩ içre gedā şāḩ berāber
ḩük m itse Süleymān'a n'ola mūr-ı muḩabbet (22)
- ... / ... / ... / ...
- 4 Bestedür zülf-i dil-āvîzine gördüm bu ḩönül
Ġüyiyā zencire çekmişdür o dīvāne döner (30)
- ... / ... / ... / ...
- 5 Bir iki gün gülerse rüyına aldanma iy ḩāfil
Ümîd itme bu gülzāruñ gül ü bûyı vefāsızdur (34)
- ... / ... / ... / ...
(... / ... / ... / ...)
- 6 Ben cām-ı 'aşḩı içdüm mestānedür disünler
ḩavf u recāyı geçdüm dīvānedür disünler (35)
- ... / ... / ... / ...
- 7 Pertev-endāz olalı 'aks-i ruḩı yārūñ dile
Gün gibi 'aşḩum Sezāyî āşikār olmaḩdadur (39)
- ... / ... / ... / ...
- 8 Pirlere şordı Sezāyî ne dūrür sırr-ı ḩayāt
Remz ile bir nefes idüp aña dem dem didiler (46)
- ... / ... / ... / ...
- 9 Bu 'aşḩuñ özgedür te'sîri gördüm
Kimine nūr kimine nār olurmuş (62)

- / --- / --- / ---
 10 Bir çār-ebru dilbere dil virmişüm bugün
 Yokdur Sezāyī kimse ki nā-çārı olmaya (110)
- / --- / --- / ---
 11 Bāde-i ʿ aşkuñ baña lebrīz şundi cāmını
 Nüş idüp kıldum ferāmüş māsivanuñ nāmını (128)
- / --- / --- / ---
 12 Bāyezīd görse eger şuretüm eylerdi hayā
 Sīretüm görse Yezīd eyler idi istikrāh (110)
- Şemʿī
 --- / --- / --- / ---
 13 Benim oddan külāhım her şeb-i ʿ talʿ atda lāzımdır
 O tāt-ı rifʿ ate pervāneler çoğdan mülāzımdır (Halıcı 1982, 22)
- ʿ İzzet Beg
 --- / --- / --- / ---
 14 Bilenler gönümün mest-i mey-i ʿ aşk oldığın dirler
 O bī-hüş-ı muhabbetdür düşüp bir yerde qalmışdur (54)
- / --- / --- / ---
 15 Besdir bize ğarq olmağa bir kıtre-i nāçiz
 Mūruz bir iki kıtreyi ʿ ummān bilürüz biz¹⁴ (61)
- / --- / --- / ---
 16 Būlbül-i hāne-bedūşum vaţanım zīr-i cenāh
 Būyı gāhice gelür yāda gül-i ārāmıñ (67)
- / --- / --- / ---
 17 Bī-sütūna yazdı kil-k-i tīşe-i Ferhād kim
 Kūhlar nāb-āver olmaz zūr-ı merd-i himmete (84)
- / --- / --- / ---
 18 Bāde gördüm laʿ l-i nāb-ı yār geldi hātıra
 Yāri gördüm bu dil-i ğam-hār geldi hātıra (85)
- / --- / --- / ---
 19 Bir perī gördüm alayda yine gitdi ʿ aqlım
 O gidişdir ki gider gelmedi hālā yerine (85)
- 5a --- / --- / --- / ---
 1 Bu ğazel gülşenidir gör ki kızıl kanlar ile
 Deşt ü kühı bize dek lāle-i hāmra yerine (85)

¹⁴ ʿ ummān: tūfān (Matbu)

- 2 Biz o ħum-nüş-ı mey-i pür-zür-ı ‘aşkıız kim anıñ
Cür‘asıyla çok Felatün-hüşı bî-hüş eyledik (68)
- 3 Bülbul nedir ki ben aña pey-revlik eyleyem
Susdurmuşum hezârını ben âh u zârdan (80)
- A‘mâ Ğarîbî
4 Bî-zevk-i mey-i ‘aşksın ey zâhid-i ħod-bîn
Beyhüde yere eyleme da‘vâ-yı muĥabbet (Tosun 2007, 66, 25/7)
- 5 Perîşân ĥâtırım cem‘iyyet-i yârân-ı ĥasretdir
Vaţandan dür olan cân vuslat-ı cânâna ĥasretdir¹⁵ (Tosun 2007, 87, 57/1)
- 6 Bir şâ‘ir-i pâkîze-kelâmım ki ‘Utârid
Eflâkde müsvedde-nüvis-i sühânımdır (Tosun 2007, 94, 68/6)
- 7 Bir mertebe şemşîr-i muĥabbetle şehîdim
Kim atlas-ı bî-raĥm felekden kefenimdir (Tosun 2007, 94, 68/7)
- Ĥâmî
8 Pâk tıynet küşe-i ğurbetde ĥör olsun mı ĥiç
Gevher âĝüş-ı şadefden dür olur kıymetlenür (100)
- 9 Başîret dür-bîn olmaĥ gerek fikr-i ‘avâkıbda
Başar a‘mâl-ı âlât ile yoksa dür-bîn olmaz¹⁶ (103)
- 10 Bezme gel nüş-ı şarâb eyle dir ise zâhid
Dem-be-dem köhne ĥadeĥ-keşlere nevbet virme (125)
- 11 Biz zer-i ĥalbi nüĥâs-ı şirkden pâk itmişüz
Nârdan taĥlîş-i vech olmuş mı bî-ĝışlık bize (126)
- 12 Bu şeb rindâna zindân oldı meclis sâkıyâ sensiz
Gözi nem bezmi mâtem bâdeyi sem ĥalbi hem başdı (131)

¹⁵ Metinde “cân” unutulmuştu. İlgili çalışmadan ekledik.

¹⁶ fikr-i: fikr ü (Matbu)

- / --- / --- / ---
- 13 Ben lāle-zār-ı ıağ-ı ğamem Şebnem istemem
Eyler Őikeste bād-ı Őabā gūl-sitānumı (132)
- VāŐıf
--- / --- / --- / ---
- 14 Bisāt-ı istirāhat gōrmez oldu Őām-ı hecriñde¹⁷
Ĥayāl-iñle gōzūm tā Őubĥa dek bī-ĥābdır sensiz (Gürel, 311, 52/3)(VāŐıf, 135)
- / --- / --- / ---
- 15 Bulduran keŐti-i iĥbāle Őuyun   alemde
Ĥullanur zevraĥ-ı āmālini manend-i re  is (Gürel, 315, 57/3)(VāŐıf, 136)
- / --- / --- / ---
- 16 Bel bađlama ser-riŐte-i ğisū-yı ũmīde
Ĥavġā-yı emelden baŐıñı ĥurtaramazsın¹⁸ (Gürel, 344, 100/6)(VāŐıf, 149)
- / --- / --- / ---
- 17 Bir ġonca sevdim eyledim aġyār   alemi
Őekvā-yı ĥār eden de benim gūl diken de ben (Gürel, 337, 89/7)(VāŐıf, 151)
- Lebīb
--- / --- / --- / ---
- 18 Būy-ı zūlfūñ  eŐm-i ĥālī bāġda taġlīt i ün,
Gūl ġalaĥ sūnbūl ġalaĥ nergis ġalaĥ Őeb-bū ġalaĥ¹⁹
-   Aĥıĥ Sūrūrī²⁰
--- / --- / --- / ---
- 19 Baĥr-ı eŐkūmde ĥayāl-i  eŐmi ol dūr-dāneniñ
Beñzer ol keŐtiye kim ĥalmıŐ ola girdābda
- 5b Őem i
--- / --- / --- / ---
- 1 Būlbūle lāyık mıdır gūl yolına cān virmemek
Őem i yandıĥça yanar pervāneler olmaz hisāb (Halıcı 1982, 9)
- Lā-edrī
--- / --- / --- / ---
- 2 Baĥtımızla böyle hengām-ı melāl-encāmıda
İzdiyād-ı fađl u   irfān mūcib-i taĥĥir olur

¹⁷ oldu: oldum (Gürel)

¹⁸ elemden: emelden (Gürel)

¹⁹ Rūy u zūlf ü  eŐm ü ĥālūñ bāġda taĥlīd idüp
Gūl ġalaĥ sūnbūl ġalaĥ nergis ġalaĥ Őeb-bū ġalaĥ (Kadıoġlu 2005, G.68/6)

Rūy u zūlf ü  eŐm ü ĥālīñ bāġda taĥlīd edip
Gūl ġalaĥ sūnbūl ġalaĥ nergis ġalaĥ Őebbū ġalaĥ (Kurtoġlu 2004, G.7/6)

²⁰ Bu beyti Osman Sūrūrī (1752-1813-14) ’nin matbu Divan (Bulak, 1839)’ında bulamadım. Buradaki Atik Sūrūrī adı duyulmamıŐ bir Őair olmalıdır.

- ‘ İzzet Beg
 / / /
- 3 Bir âteş-pâresiyem ol ruḥ-ı âteş-mizâciñ kim
 Şerâr-ı âhıma düzaḥ daḥı qorqar yanaşmaqdan (81)
- Vâşif
 . . . / / /
- 4 Taḥşîl-i kemâlât ile kâmil olur âdem
 Her bir ḥar-ı lâ-yefhemi âdem mi şanırsın²¹
 (Gürel, 341, 95/4)(Vâşif, 148)
- 6a Ḥarfü ’t-Tâ’
- Şeyḥ Rızâ
 / / /
- 1 Tekye-i dilde çerâḡân itdüm ey cân-ı peder
 Şem’ -i bezm-i Ḥazret-i Şiddik’den yaqđım çerâḡ (VG-46/2)
- / / /
- 2 Tâc-ı bi ’smi ’llâhdır zîb-i ser-i ḥamd-i Ḥudâ
 Ḥüsrev-i mülk-i ni’ amdır ḥânedân-ı Kibriyâ (Tİ-1/1)
- / / /
- 3 Tâbiş-i ḡam virse ḥurşide kıyâmetden eşer
 Sâyebân-ı devletiñ zıll-i ḥimâyetdür baña (VG-6/2)
- / / /
- 4 Terk-i maṭlabdır gürûh-ı ehl-i ‘ aşkıñ maṭlabı
 Mütteḥiddir ‘ârife bûd (u) nabûd-ı mâsivâ (VG-31/3)
- / / /
- 5 Tekye-i ‘ aşkıñda abdâl olmuş ey kân-ı kerem
 Ḥayli demlerdir dil-i divâne miḥmânlık ider (ZM-67/2)
- / / /
- 6 Tütüyâdır dîde-i dilde ḡubârdır keremiñ
 Cevher-i iksîr-i ḥak-i devletiñdir maṭlabım (ZM-198/2)
- / / /
- 7 Tecellî-ḡâne-i mâ-fi’ z-zamîr-i ḡalb-i ‘ uşşâkı
 Ser-â-pâ nûr ider ahvâl-i lâ-ma’ bûda illâ ḥû (HV-Nazm)
- . . . / / /
- 8 Tâ görmedikçe yüzüñi ey reşk-i âfitâb
 Keşf-i niḡâb eyleyemez vech-i mâh-tâb (HV-Nazm)

²¹ Bu beyit mükerrerdir. Zira yeri “tâ” harfinde olmalıdır. (bk. 6b/6)

- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
 9 Temāşā-yı cemāle dīde-i terde liyāḳāt yok
 Gubār-ı reh-güzārından baña kuḳl-i başar gönder (HV-33/3)
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
 10 Tenezzül eylemem nev-sikke-i Ḳārūn varuna
 Yed-i beyzā ararken Ṭūr-ı dilde kīmyā buldum (198)
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
 11 Teveccüh eylemişler kıble-gāh-ı *kābe kavseyne*
 O miḫrab-ı şafāda ehl-i şevḳi muḳtedā buldum (198)
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
 12 Telāfi-i mükāfatıñ verāsı faẓl-ı Mevlādır
 Mühimmāt-ı irādetde bedīhi ihtimām olmaz²² (HM-204)
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
 13 Tāb-ı meyden ruḫlarında der midür yā dūr midür
 Dürc-i la⁶ līn-i ḫayālimde o der dūr-dānedür
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
 14 Tefe⁶ ‘ül eyledim mecmū⁶ a-yı āyāt-ı ḫüsnünden
 Sevād-ı nokḫa-yı ḫālūñ ‘aceb ferḫundedir fāli (HM-251)
- Sezāyī-i Gülşenī
 · · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
 15 Tecellī-yi cemāl-i yārdur maḳşūd olan ancak²³
 Ya dest-i redd olur yā merḫabā ‘uşşāka birdür bir (38)
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
 16 Terk idüb ḳayd-ı cihāmı çekmezüz ‘uḳba ḡamın
 İki ‘ālem ḳaydına girmez bizüm dīvānemüz (58)
- · · / · · · · / · · · · / · · · ·
 17 Tennūr-ı dile od yaḳup āh-ı şererümden
 Bir özge kebāb mā-ḫazar itdüm cigerümden (94)
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
 18 Tercemān itdi beni esrār-ı ḡayba şāh-ı ḡayb
 Nuḫḳ-ı ḡayb-esrār ile lāl eyledüm dānaları (127)
- · · / · · · · / · · · · / · · · ·
 19 Tā şem⁶ eylemişüz ruḫ-ı cānānemüzi²⁴
 · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
 Āteş mi yaḳar bizüm pervānemüzi (138, Rübaiyyat)

²² Bu beyit Özdemir 1999’da yoktur.

²³ yārdır: yārdan (Matbu)

²⁴ Bu mısranın vezninde aksaklık vardır.

- 6b Şem'î
 . - - - / . - - - / . - - - / . - - -
 1 Te'essüf eyleme ey derdimend Şem'î Hudâ erham
 Virür Hâk' abdiniñ rızkın diyeyin zî-'ıyâl oldum
 (Halıcı 1982, 54)
- Hâzık
 . - - - / . - - - / . - - - / . - - -
 2 Tenezzül eylemez 'âli-himem cergâb-ı dünyâya
 Anuñ zirve-i câh(ın)a çıkan ekşer edânîdür²⁵
 (78/5)
- Ġarîbî
 - - - / - - - - / - - - - / - - - -
 3 Tâ şubh olunca her şeb hâliñ gelür hayâle
 Miñnet-güzâr-ı derdem encüm-şümâr-ı hasret
 (Tosun 2007, 65, 24/4)
- - - / . - - - / . - - - / . - - -
 4 Tenhâ degilüz râh-ı muhabbetde Ġarîbî
 Gül bâğda bir bülbül-i nâlân müte' addid
 (Tosun 2007, 75, 38/5)
- Hâmî
 . - - - / . - - - / . - - - / . - - -
 5 Teselli bul gönül mevc-i sirişkünden bu âteşle
 Mişâl-i 'aks eger deryâya Ġarğ olsañ nem olmazsın
 (122)
- Vâşîf
 - - - / . - - - / . - - - / . - - -
 6 Taşîl-i kemâlât ile kâmil olur âdem
 Her bir ħar-ı lâ-yefhemi âdem mi şanırsın²⁶
 (Gürel, 341, 95/4)(Vâşîf, 148)
- 7a Ġarfü's-Şâ'
 Şeyh Rızâ
 - - - - / - - - - / - - - - / - - - -
 1 Şemme vechu 'llâh im'ân-ı naẓar kııl şüfiyâ
 Tâlib-i didâre zâhirdir dilâ didâr-ı dost
- 7b (Boş)
- 8a Ġarfü'l-Câ'

²⁵ Bu beyti kaynaklar arasında künyesi verilen Divan'da bulamadım ancak aşağıdaki sitede rastladım:
<http://www.erzurumlusairler.com/suara/hazikmehmedefendi.html> (ET.08.02.2013)

²⁶ Bu beyit mükerrer yazılmış. (bk. 5b/4)

- Şeyh Rızā
- - - - / - - - - / - - - - / - - - -
- 1 Çünkü ma' lûm-ı sa' âdetdir hûmâr-ı bezm-i ğam
Maṭlabım bir cür' adır cām-ı lebiñden sākiyā
(ZM-13/3)
- - - / - - - - / - - - - / - - - -
- 2 Cāh-ı felegiñ ' izzeti hizlānına degmez
Devlet dinilen minnet-i dūnānına degmez
(ZM-110/1)
- . . . - - / . . . - - / . . . - - / . . . - -
- 3 Cevr ü ğam hār-ı elem şām u seher gülşende
Hem-demiz mürĝ-ı hōş-elhān ile efĝān ideriz
(ZM-122/3)
- . . . - - / . . . - - / . . . - - / . . . - -
- 4 Çıkup kürsiye erbāb-ı dili taḥķir ider vā' iz
Ḳulüb-ı ehl-i ' aşkı nev-be-nev tekdır ider vā' iz
(ZM-142/1)
- . . . - - / . . . - - / . . . - - / . . . - -
- 5 Cemāl-i bā-kemāliñ görmege bende liyāķat yok
O şemsiñ nūrına çeşmimde kuvvet tende tākāt yok
(ZM-153/1)
- - - - / - - - - / - - - - / - - - -
- 6 Cān u dil naķdin virüp aldım metā' -ı miḥneti
Sevķ-i dehrin böyledir sūd u ziyānı mā-ḥaşıl
(ZM-178/2)
- . . . - - / . . . - - / . . . - - / . . . - -
- 7 Tecellī-hāne-i dilde gören sen görinen sensin
Terānī peykerinden *len-terānī* remzin imā ķıl
(ZM-181/4)
- - - - / - - - - / - - - - / - - - -
- 8 Cüst-cū itdüm ḥayālinden ḥaberdār olmaĝa
Çeşm-i ḥasret pür-ḥayāl oldu ḥayālin görmedim
(ZM-195/5)
- . . . - - / . . . - - / . . . - - / . . . - -
- 9 Celīs-i ḥücre-yi ķalb-i ricālu 'llāh olan ' aşık
İrişdi ķaşr-ı vuşlatda ḥarīm-i *li-ma' a 'llāha*
(HV-83/2)
- - - - / - - - - / - - - - / - - - -
- 10 Çin-i zülfüñde olan turrā mıdır ĝarrā mıdır
Nāfe-i müşk-i Ḥoten' dir dir isem ' ayn-ı ḥaṭā
(HM-210)
- . . . - - / . . . - - / . . . - - / . . . - -
- 11 Çerāĝ-ı rū-şenādır zıkr-i fikriñ tekye-i dilde
Efendim tā-seḥer nūr-ı şalātıñ mihmānımdır
(Tİ-28/5)
- . . . - - / . . . - - / . . . - - / . . . - -
- 12 Çemende berķ-i āhım şu' le-riz-i eşk-i ḥasretdir
Gören ol lāle-ruḥsārı çerāĝān eylemez neyler
(ZM-70/2)

Turkish Studies

- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
- 13 Çemen bülbülleri verd-i ‘izârîñ ârzüsüyle
Göçüb gülşende ‘azm-i bâğ-ı ‘adnân eylemişlerdir (ZM-76/6)
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
- 14 Cemâliñ şem‘ine revnağ veren pervânedir hâlâ
Şafâ-yı sahn-ı gülşen ‘andelîbin nâlesindendir (ZM-87/4)
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
- 15 Cemâliñ *len terânî* peykerinden eyleyüp izhâr
Vücûd-ı ehl-i ‘aşkı Tûr-ı dîdâr eyleyen kimdir (ZM-102/2)
- · · / · · · · / · · · · / · · · ·
- 16 Câh-ı felegiñ ‘izzeti hizlânına degmez
Devlet dinilen minnet-i dñnânına degmez (ZM-110/1)²⁷
- Sezâyî-i Gülşenî
· · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
- 17 Cemâlûñ nûrına nisbet güneş bir nûr-ı bî-ferdür
Güneş sensin ki zerrâtuñ nebîlerle velîlerdür (30)
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
- 18 Cefâ vü cevr-i dildâr bir tarafından şıklet-i ağıyar
Cihân içre benüm miñnetli başum derde qalmışdur (48)
- 8b · · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
- 1 Çekmezüz baş ile cân kaydını biz ‘âlemde
Şem‘-i ‘aşka tutuşub yanmada pervânelerüz (60)
- · · / · · · · / · · · · / · · · ·
- 2 Çün kırtılayın istedüm ol râm-ı belâdan
Kayd-ı dile zülfi katı pek tar tolanmış (64)
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
- 3 Çek gılâf-ı/âdan *illâ* tîğını meydâna gel
Nefsüñe virme emânı kes başın merdâne gel (75)
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
- 4 Cebri terk eyle ricâlûñ duyasın ahvâlin
Çünkü lâ-cer imiş añlarsañ eger qalb-i ricâl (78)
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
- 5 Çeşm-i mesti ehl-i derdi şol kadar mest itdi kim
Kaldılar fark eylemekden Ka‘be‘yi büt-ğânenen (91)

²⁷ Bu beyit mükerrer yazılmış. (bk.14 beyit öncesi; 8a/2. beyit)

- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
6 Cigerde dilde dāğ urdı ḥadeng-i tīr-i cānānda
Olinca ḥaşr aḫar ṭurmaz ciger ḥūnı dudadından (95)
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
7 Cemāl-ı āfitāb-ı ʿālem-i maʿ nī midür yoḥsa
Ki ḥurşid-i cihān-ārā alur pertev yañağından (95)
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
8 Cemāli şemʿ idür pertev şalan her zīr ü bālāya
Cihān naḫşı ile gūyā ki fānūs-ı ḥayāl oldı (120)
- · · · / · · · · / · · · ·
9 Cevri yārūñ baña buçağ iledür
Bağrumuñ yāresi buçağ iledür (138, Tuyuğ)
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
10 Cām-ı sem şunsa eger yār gelür cāna lezīz
Cān dirīğ eylemezin çün gele cānāna lezīz (29)
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
11 Cemālūñ bāğına karşı beni menʿ itme āhumdan
Figān eyler nice bülbül efendüm gül-sitāndur bu (101)
- ʿİzzet Beg
· · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
12 Çeşm-i bī-mārın gibi rencūruñ oldum baḫmadıñ
Åşinā-yı dīde-i maḫmūruñ oldum baḫmadıñ (17)
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
13 Celāliñ ḥançeriyle sīnem üzre açdığın zaḫmıñ
Temāşā-yı cemāle her biri bir revzen olmuşdur (52)
- · · / · · · · / · · · · / · · · ·
14 Cevr itse de vardır yine bir lezzet-i vuşlat
Düşnām-ı leb-i yāre dil ü cānım alısmış (63)
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
15 Çeküb künc-i ḫafesde şūfiyā ne perde-i ʿuzlet
Bu tezvīr ile çok gül-rūyı ḥidmetkār ider bülbül (70)
- Aʿ mā Ğarībī
· · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
16 Çeşm-i idrākimde bir feyz-i başiret var kim
Gülşen-i maʿ nāda būy-ı gül Müḥammedʿ dir baña (Tosun 2007, 54, 6/4)

- / --- / --- / ---
- 17 Cānā ḥarāb-ı bāde imiş çeşm-i nergisiñ
Ben bildigimde aña yine bādedir ‘ilāc
(Tosun 2007, 70, 30/4)
- Ḥāmī
--- / --- / --- / ---
- 18 Cihān ser-tā-ḳadem mātemle leb-rīz olmuş ey Ḥāmī
Vücūduñ yorma kim dīvāne olan bī-ḡam olmazmıñ
- / --- / --- / ---
- 19 Çıḳup Ğül-i beyābān gibi geldi meclise zāhid
Bizi hengām-ı bīdārīde kābūs-ı elem başdı
(130)
- 9a Kemāl ibni Ğıyāş
--- / --- / --- / ---
- 1 Cefālī ḳaşınuñ ḳaddi bükülmüş rā-yı rahmetdür
Anıñ üstünde yā Rab noḳta-i ḥālī ne zaḥmetdür
- ‘Aḫīḳ Sürūrī
--- / --- / --- / ---
- 2 Çeşm-i dildāre görünmez çünki rüy-ı meh-veş
Ğālībā bu ḥasret anı dā’imā bīmār eder
- Vāşıf
--- / --- / --- / ---
- 3 Çeküp ur sine-i üftāde-gāna ḥançer-i ḡamzeñ
Cihānda ‘āşıḳa bundan ziyāde bergüzār olmaz²⁸
(Gürel, 309,49/4)(Vāşıf, 134)
- Lā-Edrī
--- / --- / --- / ---
- 4 Çekdikleri naḳḳāşıñ hep şūret-i bī-cāndan
Ḳaddūñ gibi ḳādirse bir serv-i revān çeksün
- 9b (Boş)
- 10a Ḥarfū’l-Ḥā’
Şeyḫ Rızā
--- / --- / --- / ---
- 1 Ḥurūf-ı ‘āliyāt esrārī zāhirdir tenāsülde
Eder şulb-i pederden kenz-i maḥfī bir püser peydā
(Tİ-I.31)
- / --- / --- / ---
- 2 Ḥilye-i vechiñ ḥayāl etdikce bāḡ-ı dīdede
Naḥl-i nāz-ı ḳāmetün nūr-ı mücessemdür baña

²⁸ziyāde: güzīde (Gürel)

- (HV-2/3)
- · · · · / · · · · · / · · · · · / · · · · ·
- 3 Hicāb-ı nūra düşdün şūfiyā nūra hicāb olmaz
Temāşa-yı cemāle perde-i esrārdır kākül
- (HV-69/2)
- · · · · / · · · · · / · · · · · / · · · · ·
- 4 Hārīm-i hayme-i hıttā nihāndır dīde-i terden
Hayā itme tevaqquf geç bu vādiden harem vardır
- (HM-223)
- · · · · / · · · · · / · · · · · / · · · · ·
- 5 Hadd-i zātında olur mı ‘arız-ı dilber ‘araz
Haddini bilenleriñ hāli ‘arazdır bā-gāraz
- (HM-254)
- · · · · / · · · · · / · · · · · / · · · · ·
- 6 Hākīkāt bābını dānā-yı dehr-i dūndan şorma
Debistān-ı ledūnnīde sebağ-hān-ı fenādan şor
- (ZM-103/2)
- Sezāyī-i Gülşenī
- · · · · / · · · · · / · · · · · / · · · · ·
- 7 Hāsīd‘ül-ḳalbe dime nuşh-ı hākīḳatle maḳāl
Ne revā boynına kelbūñ taḳasın zer ḫalḫāl
- (77)
- · · · · / · · · · · / · · · · · / · · · · ·
- 8 Hāzretūñden peyk-i ḡam geldükde ta‘zīm eylesün
Derdūñi ‘aşıḳ senūñ dermāna taḳdīm eylesün
- (97)
- · · · · / · · · · · / · · · · · / · · · · ·
- 9- Hūrūf-ı Ādem ‘i ma‘nā-yı zāt için idüp taḫrīr
Oḳu var āyet-i *min-ḫabli*‘ ārif ol bu ma‘nādan²⁹
- (86)
- · · · · / · · · · · / · · · · · / · · · · ·
- 10 Hāḳḳ-ı ihvāna ne dīrsūñ cümle ḫālūñdür senūñ
‘Aks-i mir‘āt-ı nazar ḳıl gör me‘āilūñdür senūñ
- (73)
- · · · · / · · · · · / · · · · · / · · · · ·
- 11 Hūsini ‘arḫ eylemiş ‘ālemlere ḫurşīd-veş
Perde ḳılmış şu‘lesin ol şu‘lede pinhān imiş
- (64)
- · · · · / · · · · · / · · · · · / · · · · ·
- 12 Hāl-i sīretten ḫaber bilmez o kim şūret görür
Şūretūñ aşlın devürse ‘ayn ider sīret görür
- (51)
- 10b (Boş)
- 11a Hārfü ‘l-Hā’
- Şeyḫ Rızā

²⁹ *Min habli*: Kaf:50/16 (şah damarından)

- 1 Halka-i cem' iyyet-i devr-i revân oldukça germ
Devr-i âh-ı micmer-i tevhid-i ' anber-bîz olur (Tİ-33/2)
- 2 Hırka-yı zühdi virip aldım metâ' -ı sâgarı
İhtiyâr-ı meşreb-i rind-i kalender eyledim (HV-191/5)
- 3 Hayâl-i vaşlıla şadân gam-ı hicrân ile nâlân
Gehî gül gibi handânam gehî bülbül gibi giryân (ZM-226)
- 4 Halîl-âsâ olur nûr-ı şuhûd-ı zâta müstağrak
Eder gül-geşt-i gülşen külhan-ı zâtü 'l-vükhûd içre (ZM-241/5)
- 5 Haclet-zedeyiz tâ-be-seher nâlišimizden
Şermende olur ehl-i semâ hâhişimizden (HV-79/1)
- 6 Hırka-berdüş-ı elestiz hânkâh-ı ' aşkda
Melce ü me' vâ-yı şahândır kalender hânemiz (HV-45/3)
- 7 Hîlâf olmaz cilâ-yı Zül-fekâr-ı Haydar'a hâil
Gazâ mu' tād olan şemşîr-i tedbîre gîlâf olmaz (HM-226)
- Sezâyî-i Gülşenî
- 8 Hayâlûñ küşe-i gamda benüm ârâm-ı cānumda
Beni terk eylemez bir dem firâkuñ mihr-bānumdur (32)
- 9 Halâş olmağ ne mümkün dest-i berdinden o cādūnuñ
Meded Tātâr-ı gamzeñ yahşi bilmez pek yamanumdur (32)
- 10 Halk içinde bî-nişân olmuş gezer ehl-i kemâl
İste anı bî-nişân insân içinde gizlidür (43)
- 11 Hat-ber-âverde Sezâyî severüz dildârı
' Aşkda hüccetümüz âyet-i Qur' ân iledür (50)
- 12 Halk içinde gerçi menfûruz Sezâyî gam degül
Çünkü şâh-ı ' aşka mensüb olmuşuz rağbetdeyüz (57)

Turkish Studies

- 13 Hüb u zıst ü nîk ü bed dil nüshasında gördigüñ
Her ne vech ile oğursañ hasb-iñālündür senüñ
(73)
- 14 Hārāb itdi dil-i bīmārı yārūñ çeşm-i maḥmūrı
Meded sāķı yıķılmışdur ayaklandur o meyhārı
(121)
- 11b (Boş)
12a Harfū' d-Dāl
- Şeyḥ Rızā
- 1 Dest-būs-ı sākin-i mey-ḥāne-i ' izzet lezīz
Nūr elinden sāķı-i bezmiñ mey-i vaḥdet lezīz
(Tİ-25/1)
- 2 Dil-i vīrānemiz yek-ser ḥārāb-ender-ḥārāb olsa
Yine her kūşesi bir maḥzen-i esrārdır cānā
(Tİ-5/4)
- 3 Dilā aldanma iķbāl-i fenāya āḥirin fikr it
Ḳabā vü tāc u taḥt-ı salṭanat Dārā'ya dār oldı
(Tİ-153/4)
- 4 Der ü vālā cenāb-ı mültecā-yı ehl-i ' işyāndır
Gürūh-ı derd-mendāniñ meded-ḥāhı Muḥammed'dir
(ZM-65)
- 5 Der-i eşküm dilā nīsān-ı feyziñ lālesindendir
Ciger ḳanı değıldir reng ü rüy-ı jālesindendir
(ZM-87)
- 6 Deheniñ gevherini lā vü na' amdan şordum
Birisi lā birisi lü 'lū-i lā lādır dir
(ZM-94/3)
- 7 Dīvān-ı bārgāh-ı ' adālet penāhda
Yevmü' s-su'āl-i ' abd-i za' īfiñ cevābı var
(ZM-99/4)
- 8 Deryūze-i ḥān-ı ni' am-ı ehl-i fütüvvet
Taḳbīl-i yed-i buse-i dāmānına degmez
(ZM-110/3)
- 9 Dirīg-i cāhil-i naḥvet-fürūşa olma dil-beste
Fürū-māye şükūh-ı' izz ile 'ālī-tebār olmaz
(ZM-112/2)

Turkish Studies

-/...../...../.....
 10 Destimiz hem-çü kemân eşk-i nedâmet rîzân
 Şüb-ı maqşûda du' â tîrini bārân ideriz (ZM-122/2)
-/...../...../.....
 11 Derd-i 'aşka hüsn-ü tedbîr istedim dedi tabîb
Qāle fahr'ül-enbiyā "el-müsteşāru mü'temen" (ZM-201/4)
-/...../...../.....
 12 Dem gelür hasretile çeşm-i tere nem yerine
 Ğam verir çarh-ı sitem gonceye şebnem yerine (ZM-240/1)
-/...../...../.....
 13 Merd-i meydandır at atağda piyāde sürmeden
 Rüstemāne şāh için merdānedir ferzānemiz³⁰ (205)
-/...../...../.....
 14 Dāne-i hālîñ görüb zülfinden eyle ictināb
 Düşme taḥşîl-i gıdāya dāma olma mübtelā (HM-210)
-/...../...../.....
 15 Dükenmez mācerā-yı çeşm-i ter şadd'ül-hazercānā
 Bu vādiden geçilmez dem-be-dem seyl-i 'arem vardur (HM-223)
-/...../...../.....
 16 Dem-i 'īsā' ya hem-demdir yed-i Mūsa'ya bā-hemdir
 O bir rûh-ı muşavverdir daḥı nūr-ı mücessemdir (HM-225)
- .../...../...../.....
 17 Dilde riyā vü serde kerāmet külāhı var
 Terk it kerāmeti ki kerāmet yeter saña
- Sezāyî-i Gülşenî
/...../...../.....
 18 Dime bu gülşen içre 'aşıq u ma'şuk belāsızdur
 Ne gül çāk-i giribānsız ne bülbül ibtilāsızdur (34)
-/...../...../.....
 19 Dil virelden ol şehüñ biz āteşin ruhsārına
 Cümleten yandıq yağılduq nārdur eglencemüz (57)
- 12b/...../...../.....
 1 Rām itdi ser-i zülfini ol dāne-yi hāle
 Dil mürği görüb dāne varub ağa tolaşmış (64)

³⁰ Bu beyit mükerrerdir. (17a/13)

- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
 2 Dil-i Ya‘kūb’um ağlar Beyt’ül-ahzān-ı vücūdumda
 Baña yâ Rab ‘ayān it Yusūf-ı cānı şühūdumda (107)
- 13a Harfū‘ z-Zāl
- Şeyh Rızā
 · · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
 1 Zāt-ı bī-çūnuña esrār-ı zamā‘ir zāhir
 Müttehid Hāzret-i ‘İzzet’de nihān u peydā (VG-K.VII/21)
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
 2 Zevk-i didār ile sermest-i mey-āşām olmağa
 İctihād-ı mezheb-i ‘uşşākda vardır cevāz (ZM-114/3)
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
 3 Zāt-ı insān āyet-i ser-süre-i Raḥmāndır
 Lā-cerem insān olur hem-şoḥbet-i insān olan (HV-K.V/2)
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
 4 Zātdır zātı bilen ey vākıf-ı esrār-ı zāt
 Līk baḥş itmez bu sırdan şoḥbete şāyān olan³¹ (HV-K.V/30)
- Sezāyī-i Gülşenī
 · · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
 5 Zerremüzde zāhir oldı niçe biñ ḥurşidden
 Yine bu şüretle baḥsañ zerreden ednā bizüz (60)
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
 6 Zerremüz mihr-i cihān-tābına biz maḥv ideli
 Āsmāngāh-ı dile mihr-i devām eylemişüz (62)
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
 7 Zevk-i ḥāle rāğib iseñ eyle kāl u kīli terk
 Ḥālden maḥrūm iden hep kīl u kālūndür senūñ³² (73)
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
 8 Zāt-ı pākūndür sebep bu ‘ālemūñ icādına
 Olmasa teşrīfūñ olmazdı cihān kāşānesi (116)
- · · · / · · · · / · · · ·
 9 Zevk-i cennet ḥālet-i vuşlat gibi
 Āteş-i dūzaḥ dem-i fūrkat gibi (126)

³¹ Metinde “itmez” “itmezden” şeklindeydi. Vezni bozduğu için ilgili çalışmadaki şekli tercih ettik.

³²rāğīb: tālib (Matbu)

- / --- / ---
- 10 Zevk u miñnet farkımı terk eyledüm
‘Aşk şarâbından bu keyfiyyet gibi³³ (126)
- 13b (Boş)
- 14a Harfû ’r-Râ’
- Şeyh Rızâ
--- / --- / --- / ---
- 1 Reh-i ‘aşkıñda gülbânk ceresi ifrât-ı hayretten
Zebân-ı hâl ile güyende-i *Allâhu ekber*’dir (ZM-79/5)
- / --- / --- / ---
- 2 Remîde olma ey âhû-yı istiğnâ şikârımsın
Saña dâm-ı hevâ vaḥşet baña ünsiyyet olmışdır (ZM-72/5)
- / --- / --- / ---
- 3 Rızâ’ya bâb-ı teslîm ü tevekkülden su‘âl itme
Bu remzi *leyse lil-insâne illâ mâ-sa‘âdan* şor (ZM-103/5)
- / --- / --- / ---
- 4 Riyâzet pütasında kendüñi ḳâl eylediñ amma
Hüdâ-yı hâl u ‘aḳd-i kîmyâdan geçmediñ gitdiñ (ZM-164/3)
- / --- / --- / ---
- 5 Rûz-ı âyîne-i idrâke nigâh itdikçe
Leb-i şîrîn görünür dîde-i perviziñden (ZM-219/3)
- / --- / --- / ---
- 6 Râḫat idemez fikr-i ḫumâr-ı şeb-i ğamdan
Efkârın iden bâde-i gülgüne mufavvaż (HM-228)
- Sezâyî-i Gülşenî
--- / --- / --- / ---
- 7 Rûbâh-ı ‘aḳla uyma seni dâma uğradur
Gel mişe-zâr-ı ‘aşḳa girüb sen de şîri ol (76)
- / --- / --- / ---
- 8 Rûḫuñ ihyâ nefsüñi ḳatlı eyle kim
Vâşıl-ı cânân olur cândan geçen (88)
- / --- / --- / ---
- 9 Revândır ḫûn-ı ‘aşḳ dem-be-dem yârüñ buçağından
Ḫazer ey dil ḫazer bi’llâh ol şūḫuñ bu çağından

³³ “keyfiyyet” metinde “keyfin” şeklinde idi. Önceki beyitle aynı redif ve kafiyeli olduğundan ona uygun olarak düzelttik.

- (95)
- / ----- / ----- / ----
- 10 Rāyic olmaz çārsū-yı ‘aşqda bundan özge şey’
Naqd-i cān-ı ‘āşıkānla alınur kālā-yı ‘aşk
- (69)
- / ----- / ----- / ----
- 11 Rīze-çīn-i sükkerin güftār olur ehl-i mezāk
Lütfīle kılsa tebessüm ol dehān-ı bestesi
- (117)
- 14b (Boş)
- 15a Harfū ‘z-Zā’
- Şeyh Rızā
- / ----- / ----- / ----
- 1 Zülf-i cānāna doĸunduĸca nesīm-i vaĸdet
Eylesün ĸalkā-i tevĸīdi mu‘ attar yā Hū
- (ZM-233/3)
- / ----- / ----- / ----
- 2 Zer-i iĸlāşı zāhid eyledi ĸam pūtası zāyi‘
‘ Acebdür çarĸ-i dilde olmadı şems ü ĸamer peydā
- (Tİ-I/15)
- / ----- / ----- / ----
- 3 Zülf-i dildāre girih-bend-i muĸabbet oldu dil
‘Uĸdesi bir vech ile etmez ĸabūl-i inĸilāl
- (Tİ-53/5)
- / ----- / ----- / ----
- 4 Zāhidā sen aĸlamazsın küfr ü imān neydüğün
Küfr ile imānı farĸ eyler müselmān isterem
- (ZM-185/5)
- / ----- / ----- / ----
- 5 Zen-i dehrīñ görüb naĸş-i nigārın ĸāne-i dilde
Giriftār-ı hevā-yı nefsi bed-girdār olup ĸaldım
- (ZM-190/2)
- / ----- / ----- / ----
- 6 Zā’il olsun çarĸ-ı dilden perde-i ebr-i miĸen
Şu‘ le-dār olsun süheyl-i burc-ı gerdün-ı Yemen
- (ZM-198/5)
- / ----- / ----- / ----
- 7 Zülāl-i medd-i bi‘smillāh dır ser-çeşme-i esmā
Nevāl-i ĸamd ider *naĸnü ĸaşemnā* remzini imā
- (HV-1/1)
- / ----- / ----- / ----
- 8 Zülāl-i bī-melāl-i la‘l-i nābiñ ey şafā kāmı
Bu devr-i bezm-i ĸāsın bāde-i bī-ĸışlarındandır
- (HV-32/3)

- 9 Zâğlar me' nūs olur mı ' andelīb-i gülşene
Āşinā-yı ehl-i hāl olmaz ebed bigānemiz (HV-46/2)
- 10 Zencīr-i zūlf-i yāre doğundum şabā gibi
Erbāb-ı ' aklı göz göre dīvāne eyledüm (HV-71/3)
- 11 Zen-perest olma civān-ı tāzesin merdāne ol
Muḳtezā-yı nefis-i bed-fercāma olma mübtelā (HM-210)
- 12 Zāhidā beyhūde da' vā-yı kerāmet eyleme
Ḳālīhāl olmazdan evvel bül-' acebdür iddi' ā (HM-211)
- 13 Zamān aḥvālını cānā bilür ammā zamānsızdır
Aña maḥşūşdur kevn ü mekān kendü mekānsızdır (HM-222)
- 14 Zebān-ı hāl-i ehlu 'llāh intaḳdır lisānından
Efendim sırr-ı vaḥdet dād-ı Ḥaḳ'dır tercümānsızdır (HM-223)
- 15 Zebān-ı ḥāme-i nuṭḳum dem-i ' İsā' ya hemdemdir
Edāt-ı vāridātı *mebde*-i ' icāzdan söyler (HM-224)
- 16 Zīr-i zūlfünden müşāheddir ' izār- ı yārda
Rū-nümādır maṭla' indan necm-i gīsūdār-ı ḥaṭ (HM-229)
- 17 Zebān-ı ḥāme-i ' İsā- nefes mu' ciz-beyān olur
Miyān-ı ' āşık u ma' şūḳa nuṭḳum tercemān olsun
- Sezāyī-i Gülşenī
- 18 Zūlf ü ḥaṭṭı ne güzel ziyet olur rūyında
Revnaḳ-ı gülşeni gör sünbül ü reyḥān iledür (50)
- 15b 1 Zūlfün içre vechūñi cānā çü nihān eyledün
Ehl-i imānı o vechile perişān eyledün (73)
- 2 Zemīn rüşen zamān ḥürrem nedür ' ālemde bu ' ālem
Görünmez kimsede bir ḡam n' için göñlüm açılmazsın

Turkish Studies

- (95)
- / ----- / ----- / -----
- 3 Zâhidâ ta' n eyleme luṭf et ḥarâbât ehline
Neylesünler sâkı-i gül-pîrehan ebrâmını
- (128)
- Çizgili Defterden Notlar II (AH110)
- 1a Ḥarfü' s-Sîn
- Şeyḥ Rızâ
- / ----- / ----- / -----
- 1 Saña ma' lümdur râz-ı derünüm ey kerem kânı
Dil-i dîvâne esrâr-ı niḥâni âşikâr ister
- (Tİ-32/2)
- / ----- / ----- / -----
- 2 Sen ol mâh-ı felek-câh-ı şehinşâh-ı dü-âlemsin
Der-i luṭfuṇda şehler ser-nihâd-ı bâb-ı ḥıdmetdir
- (ZM-78/4)
- / ----- / ----- / -----
- 3 Seyr itmek ise şüret-i ümmîdi murâdîñ
Mir'ât-ı muşaffâ gibi bir sîne gerekdir
- (ZM-80/2)³⁴
- / ----- / ----- / -----
- 4 Sûdına bakma fenâ dükkânını der-beste kııl
Câygâh-ı pür-ḥaṭardır çârsü-yı iḥtilâṭ
- (ZM-140/5)
- / ----- / ----- / -----
- 5 Sünbülîstândur şehâ pîrâhen-i rüyuṇda ḥaṭṭ
Şafḥa-i ḥüsnüñde ḥâle ' anber-i müşkîn nuḳaṭ
- (ZM-141/1)
- / ----- / ----- / -----
- 6 Saña mîrâşdır kühsâr u gülzârîñ temâşası
Meger Ferhâd u Mecnûn'dur seniñ abâ vü ecdâdîñ
- (ZM-163/3)
- / ----- / ----- / -----
- 7 Sipiḥr-i sînede ḥurşîd-i ruḥşârın ' ayân gördüm
Vücûdum zerresin gözden nihân-ender-nihân gördüm
- (ZM-192/1)
- / ----- / ----- / -----
- 8 Senüñle imtiḥândır gelmiş ' âlemde (bu) maḳşûdum³⁵
Hüdâ-yı ' andelîb-i ḥoş-nevâ vaḳt-i çemen gelsün
- (ZM-202/2)

³⁴ Bu mısra metinde “Mir'ât-ı muşaffâ gibi olmağa naḳdîne gerekdür” şeklindedir. Biz Divan'daki asıl şekli aldık. Zira istinsah esnasında bir sonraki beytin ikinci mısraının ortasına atlama yapılmış. (bk. Özdemir 1999, ZM-80, s. 179)

³⁵ Vezin bozuk. “maḳşûdum” “maḳâşîdüm” olursa vezin düzelir.

- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
- 9 Sirâc-ı Beyt-i Ma' mûrı sipihr-i ' âlemi her şeb
Şerâr-ı dūd-ı dāğ-ı âteşinimdir iden sūzân (ZM-226/3)
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
- 10 Sipihr-i kūy-ı dildârı murādım bir teferrücdür
Merāmım aşınalıktır o mähîñ aşınasıyla (ZM-244/3)
- · · / · · · · / · · · · / · · · ·
- 11 Ser-pençe-i pülâd ise de miñnet-i minnet
Nerm eyle anı kuvvet-i bāzū-yı tevekkül (ZM-68/2)
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
- 12 Ser-nümüde cā-be-cā ser-ħalka-i ruhsārda
Sünbül-i bāğ-ı tecelliyâtdır didâr-ı ħağ (HM-229)
- Sezāyî-i Gülşenî
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
- 13 Sezāyî yâr elinden her ne gelse cāna minnetdür
Ya zehr olmuş yaħūd dārū ' ağā ' uşşāka birdür bir (38)
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
- 14 Ser-āğāz eylerüm bülbül gibi ifrāta şevkünden
Baña bir gül irişdi kim o gülzār-ı vefādandur (42)
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
- 15 Ser-ā-ser ' âlemüñ ħalkı olup şūrîdesi anuñ
O gül-ruhsār için bülbül mi var gülşende zār olmaz (59)
- · · · / · · · · / · · · ·
- 16 Seven bir dilber-i âteş- ' izârı
Sezāyî āhi âteşbār olursun
- · · / · · · · / · · · · / · · · ·
- 17 Sinemde olan dāğı temāşāya gelüp yâr
Gör âfeti güneşçesine dāğa tolaşmış (64)
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
- 18 Senüñ zāhid muħabbet âteşinden dilde dāguñ yok
Derün-ı ħāne-i zulmetde ħalduñ bir çerāguñ yok (70)
- 1b · · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
- 1 Sen daħı bu çār unşūr dāmınuñ ħaydındasın
Şāhbāz-ı ' aşğ olanlar uçdılar bu lāneden (95)

- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
 2 Sarāy-ı *lī ma' allāh* baña menzil ki it yā Rab
 Görünmesün girü andan ciḥānuñ hiç ḥayālātu (116)
- 2a/ 2b (Boş)
- 3a Şeyḥ Rızā
 - - · / - · · · / · · · · · / - · · ·
 1 Şehr-i niyāza kâfile-sālār-ı vaḥdetiz
 Ser-menzil-i murāda gider reh-güzārımız (Tİ-K.II/4)
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
 2 Şehā mir'āt-i dilden bir ' acib şuret zuḥūr itdi
 Derūnum mülkini müstağrak-ı nūr-ı sūrūr itdi (Tİ-150/1)
- · · · · / - · · · · / - · · · · / - · · ·
 3 Şu'le-i cevvēle-i nūr-ı siyāh-ı kākülün
 Cilve-riz-i vāridāt-ı ḥāme-i taḥrirdür (ZM-66/2)
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
 4 Meşāmım bŷy-ı zŷlfŷn ' anber-efşān eylemez neyler
 Bu sevdālar şehā ' aqlım perişān eylemez neyler (ZM-70/1)
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
 5 Şarāb-ı cezbe-i feyziñle ābād eyle ey şākī
 Dil-i dīvānemiz ma' mŷr olan mey-ḥānelerdendir (ZM-91/3)
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
 6 Şerār-ı iştiyākı sŷziş-i pervāneden şorma
 Anı ruḥsāre-i şem' -i şebistān-ı vefādan şor (ZM-103/5)
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
 7 Şevküñle şehā çāk-ı giribān-ı günāhım
 Setr eylememek kŷşe-i dāmāniña dŷşmez (ZM-120/3)
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
 8 Şuhūd-ı rŷ' yet-i Mevlā ulu' l-ebşāra zāḥirdir
 Şafā mu' tād bir āyine-i ' ālem-nŷmādır dil (ZM-174/3)
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
 9 Şikāyet mācerā-yı nāle-i dŷlāb-ı eşkimden
 Gözŷm mānend-i cŷ kŷy-ı dil-ārāya aḥar şudur (HV-29/3)
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
 10 Şerī' atsiz ṯariḳat bir binādır pāyidār olmaz
 Ḥaḳīḳat ma' rifetsiz bir binādır kim fenā buldum (198)

Turkish Studies

- 11 / / /
Şerî' atde tarîkat ' arif-i billâha rûşendir
Haĳikat ma' rifet erbâbını ĳod reh-nümâ buldum (198)
- / / /
12 Şarâb-ı men' aref keyfiyyetin işrâb ider şûfî
ĳumâr-âlüdegân-ı devr-i meclis imtiĳânımdır (HM-223)
- / / /
13 Şi'âr-ı mezheb-i erbâb-ı himmetde ĳilâf olmaz
Ulu' l-ebşâra cânâ toĳrı yolda iĳtilâf olmaz (HM-226)
- / / /
14 Şeb-i mehtâb o meĳ-rûya muĳâbil olalım
Cûy-bâr içre temâşâ-yı ruĳ-ı yâr iderek
- / / /
15 Şir-i ' âlem-gîr olursa zâhid-i zâhir-perest
Mişe-zâr-ı feyz-i irşâd içre bir rûbâhdır (HM-252)
- Sezâyi-i Gülşenî
. . . . / / /
16 Şafaĳ şanma ki dâmân-ı felekde âşikâr olmış
Dem-â-dem merdüm-i çeşmümden aĳan al ĳanumdur.³⁶ (32)
- / / /
17 Şifâ-yâb oldu dârû-yı vişâl-i yâr ile herkes
Bu bîmâr-ĳânede ancaĳ benüm derdüm devâsızdur (34)
- . . . / / . . . /
(. . . / / . . . /)
18 Şehr-i melâmet içre rûsvâyılıĳlar itdüm
Bir özge ĳâle yetdüm âyâ nedür disünler (35)
- 3b / / /
1 Şâh-ı istiĳnâ-yı mülk oldum bahâ bilmem nedür
İlticâ-yı ĳaĳ' dan özge mültecâ bilmem nedür (44)
- / / /
2 Şâh-râh-ı ' âlem-i ıtlâĳa girdüm şidĳ ile
ĳuĳb-ı ' âlem Şeyĳ-i La' li Gülşenî' dür reh-berüm (80)
- / / /
3 Şeş cihetden ĳüş iden anuñ ĳitâbın şüphesiz
Bî-cihet seyr itdi ĳaĳĳ' ı Ka' be' den büt-ĳâneden

³⁶ Vezin kusurlu.

- (85)
- · · · · / · · · · · / · · · · · / · · · · ·
- 4 Şikâyet itmesün kimse şağınsun rûzgârından
Ne hâşıl eylediye eylemişdür kendi kârından
- (93)
- · · · · / · · · · · / · · · · · / · · · · ·
- 5 Şems-i hüviyyetle kim zerresin işbât ider
Rûh-ı muḳaddes odur ‘arşa şu‘ûd eyleyen
- (96)
- · · · · / · · · · · / · · · · · / · · · · ·
- 6 Şu‘le-endâz-ı cemâl ol dil-i efsürdeñe tâ
Germ-i mihrüñle ḳamu zerre ṫarab-nâk olsun
- (96)
- · · · · / · · · · · / · · · · · / · · · · ·
- 7 Şâh-ı bi’ma‘zûl olur gencîne-i faḳrı bulan
Şâh-ı faḳrı kim bilürdi İbn-i Edhem olmasa
- (103)
- · · · · / · · · · · / · · · · · / · · · · ·
- 8 Şeb-tâ-seḫer nâlende ol bülbül gibi gülşende ol
Ey cân-ı dil gel sen de ol dildâr-ı Hû yâ Hû ile
- · · / · · · · · / · · · · · / · · · · ·
- 9 Şem‘-i ruḫ-ı cânâna gönül yana uruldu
Pervânedür ol âteş-i süzâna uruldu
- (126)
- · · · · / · · · · · / · · · · · / · · · · ·
- 10 Şâd ider gâm-gîn dili Allâh bir yüzden daḫı
Fetḫ ider her müşkili Allâh bir yüzden daḫı
- (128)
- 4b (Boş)
- 5a Harfü ‘ş-Şâd
- Şeyḫ Rızâ
- · · · · / · · · · · / · · · · · / · · · · ·
- 1 Şabâ geldi getürdi büy-ı zülfüñ ey gül-i ra‘nâ
Siyeh-mest-i cünün itdi çemende sünbüli sevdâ
- (Tİ-14/1)
- · · / · · · · · / · · · · · / · · · · ·
- 2 Şâf eyledikçe levḫ-i derûnı vişâlden
Gitmez cemâliñ âyeti bir dem ḫayâlden
- (Tİ-66/1)
- · · · · / · · · · · / · · · · · / · · · · ·
- 3 Şabâ reftâr olup seyr-i ‘Irâḫ u İşfahân eyle
Ḳarâr itme yine semt-i ḫicâza sāza āgâz it
- (ZM-46/3)
- · · · · / · · · · · / · · · · · / · · · · ·
- 4 Şadef pîrâ-yı baḫr-i vâḫidiyyetdi dilâ el-ḫaḫ
Sirişkim mâye-baḫş-ı gevher-i yek-dânelerdendir

-/...../...../..... (ZM-91/2)
- 5 Şavb-ı maşşûda iden ‘atf-ı inân-ı himmet
Bî-tevaqquf reh-i hîdmetde şitâbı neyler (ZM-107/5)
-/...../...../.....
- 6 Şadef içre şehâ her kıatre dürr-i şâhdâr olmaz
Nümâyândur libâs-ı kâbiliyyet müste‘âr olmaz (ZM-112/1)
-/...../...../.....
- 7 Şaĥn-ı gülzâr-ı vefâda lâyıķ-ı sem‘-i kâbûl
‘Andelîb-âsâ derûnîsinde bir feryâd yok (ZM-155/4)
-/...../...../.....
- 8 Şûfî idegôr benligiñi yokluġa tebdîl³⁷
Kaldır aradan varlıġını var görünsün (ZM-218/2)
-/...../...../.....
- 9 Şabâ taĥrîk-i sevdâ-yı meşâm itmekden el çekmez
Sebeb pîçeş-nümâ-yı ihtilâle bûy-ı ġîsûdur (HV-29/6)
-/...../...../.....
- 10 Şad-âferîn o rind-i kalendar-ĥabî‘ ata
Bî-câm u bâde şevkile mestânelik ider (HV-30/2)
-/...../...../.....
- 11 Şafâda reng-i âb şûr u şîrîn ittiĥâd itmiş
Mezâķ-ı ehl-i şevķe bü‘l-‘aceb cây-ı temâşâdur (HV-36/4)
-/...../...../.....
- 12 Şâfdur jengâr-ı ġamdan sîne-i bî-kînemiz
ġayra yüz göstermez el-ĥaķ şûret-i âyînemiz (HV-45/1)
-/...../...../.....
- 13 Şaķın meylitme cânâ dâr u ġîr ü devlet ü cânâ
Kâpılma çûb-ı ĥubb-ı kehrûbâ-yı *mâsîva ‘llâĥa* (HV-83/1)
-/...../...../.....
- 14 Şafâ vir çeşm-i kâlbe sürmedân-ı ehl-i hikmetden
Cilâ-yı meyl-i zer-nîġâr ile her dîde şâf olmaz (HM-226)
-/...../...../.....
- 15 Şîfirâ‘ mâlimi biñ kerre hesâb eyleseler
Aşl-ı âĥâdî muķadder ucı şîfr-ı zâ‘îd

³⁷ “benligiñi” metinde “benligi” şeklindedir. Biz vezin gereġi ilgili metindeki şekli tercih ettik.

- 5b (Boş)
6a Harfû 'z-Zâd
- Şeyh Rızâ
· · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
- 1 Ziyâ-yı şevk ile burc-ı şerefde mâh-ı tâbân ol
Şafâ-yı vaqt ile devr-i kamerde mihr-i raşşân ol
(ZM-176/1)
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
- 2 Ziyâ-yı şems-i vaḥdetle müzeyyendir semavâtı
Zehî vaḥdet ki her burcunda bîñ şems ü kamer peydâ
(HV-7/12)
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
- 3 Ziyâ-pâş eyleyen rûz-ı elesti mihr-i zâtıñdır
Mükelleldir ricâliñ pertevinden 'arşa-i' mişâk
(Tİ-48/2)
- 6b (Boş)
7a Harfû 't-Tâ'
- Şeyh Rızâ
· · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
- 1 Ṭabîbim kuhl-i 'irfânı izâ' at itme nâ-dâna
'Amâdan çeşm-i mâderzâd ider mi nûr u fer peydâ
(Tİ-I/20)
- · / - · · · / · · · · / - · ·
- 2 Ṭarḥ eyledikçe bâğ-ı fenâ i' tîbârını
Hel min mezîd bûlbûlidir i' tîbârımız
(Tİ-II/9)
- · · · / - · · · / - · · · / - · ·
- 3 Ṭûr-ı dilde cezbe-i şevke ilâhî gūyiyâ
Dest-i Mûsâ-yı tecellîdir yed-i beyzâ arar
(ZM-85/3)
- · · · / · · · · / · · · · / · · ·
- 4 Ṭûti-yi gūyâ virirken mantıku' t-ṭayra revâc
Zâğ-ı ḥod-râdan 'abeşdür şavt güftâr(dan) 'abes
(HM-216)
- · · · / · · · · / · · · · / · · ·
- 5 Ṭâkatim yok bî-mecâlim dest-gîr ol el-Ġiyâş
El-meded düşmüşlere feryâd-ressin el-Ġiyâş
(HM-218)
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
- 6 Maṭâf-ı in' iṭâf-ı Ka'betü'l-'uşşâkdur maṭlub
Ziyâret-ḥâne-i beyt-i mekârimde ṭavâf olmaz
(HM-226)
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
- 7 Ṭuṭalım beste-i zencîr-i zülf-i yârdır 'aşîk
Olur mı 'âkil-i divâne-meşrebden kılam merfû'
(HM-230)

Turkish Studies

- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
- 8 Tavâf-ı dergehiñdir bâ' iş-i iğdâm-ı ağıdâmım
Harîm-i ravza-gâh-ı dil-sitâniñdir dil-i ârâmım (HV-73/1)
- Sezâyî-i Gülşenî
· · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
- 9 Tabîbâ derde mu' tâdem ilâc itme baña hergiz
Ne zağmı kim açar ' aşkuñ dile ' ayn-ı devâdandur (42)
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
- 10 Tahâretle geçer ebrû-yı mihrâb-ı dil-ârâya
O kim ibrîk-ı meyle câme-i zühdin tahîr eyler
- · · · / - · · · / - · · · / - · · ·
- 11 Tayy idüp bir hatvede ' âlemleri hemçün hayâl
Bu gönül seyyâh-ı ' âlemdür garîb seyrânı var (55)
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
- 12 Talebkâr-ı vişâl-i yâr olan keşret-şi' âr olmaz
Belî mümkün degil keşretde dil-ber der-kenâr olmaz (59)
- · · · / - · · · / - · · · / - · · ·
- 13 Tâlib-i derd ol gönül dermâna minnet eyleme
Vâşıl-ı cânân olursan cânâ minnet eyleme (108)
- · · · / - · · · / - · · · / - · · ·
- 14 Tâlib-i esrâr olan terk itmeyince lâfını
Cümle eşyâdan Hâk' uñ güş eylemez evşâfını (125)
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
- 15 Tanîn-i kâsedan ma' lûm olur işkesti(-i) hâli
Şadâ-yı âh-ı mazlûmî duyulur inkisârında
- 7b (Boş)
- 8a Harfû 'z-Zâ'
- Şeyh Rızâ
· · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
- 1 Zâhir ü bâtın yeter erbâb-ı ' aşka bâl u per
Şavb-ı maşşûda irer bir demde mürğ-i zü' l-cenâh (Tİ-22/2)
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
- 2 Zûlmet-i keşret Rızâ'nıñ kalbine virmez keder
Şems-i burc-ı âsmân-ı vaḥdete olmaz gürüb (ZM-37/6)
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
- 3 Zâlâm-ı hicri rûz-ı vaşldan farq eylemem hâşâ
Çerâğ-efrûz-ı deycür-ı şeb-i âlâm olan sensin (ZM-227/2)

Turkish Studies

- Sezāyī-i Gülşenī
 --- / . --- / . --- / . ---
- 4 Z̄ulmet görünen dīde-i şūret nazarıñda
 İm‘ān-ı nazar eylesün envār imiş el-ḥaḳ
 (70)
- / . --- / . ---
- 5 Z̄āhir olur kendü aña kendide
 Kendü görür kendüsini z̄āhirā
 (3)
- 6 / /
 Z̄ıll-ı taḳdīr olursa ger tedbīr
 Her ne tedbīr ide odur taḳdīr
 (140)³⁸
- / . --- / . --- / . ---
- 7 Z̄ulmet-i ceḥlūñ içinde ne revādur ḳalmaq
 Z̄erresinde görür iken nice mihr-i tābān
 (140)³⁹
- 8b (Boş)
 9a Ḥarfū’l-‘Ayn
- Şeyḫ Rızā
 --- / . --- / . --- / . ---
- 1 ‘Aşḳ bir ser-māyedir tüccār-i şehri vaḥdete
 Naḳd ü vaḳtim ‘aşḳdır erbāb-ı ‘aşḳa eṣ-ṣalā
 (Tİ-3/4)
- / . --- / . --- / . ---
- 2 ‘Acep nālendesin şeb-tā-seḫer ey bülbül-i şeydā
 Niçin şūrīde-ḫāl olduñ kimiñ ‘çündür bu vāveylā
 (Tİ-6/1)
- / . --- / . --- / . ---
- 3 ‘İnāyet ḳıl Rızā’nıñ ‘arz-ı ḫāline maḫalliyle
 Ḥuzūr-ı ‘izzete yüz sürmege bir der-kenār ister
 (Tİ-32/7)
- / . --- / . --- / . ---
- 4 ‘Acep zeyn eylemişsin bezm-i cem‘ ü l-cem‘ i ey sākī
 Bu şeb mey-ḫāne-i dilde güzel cem‘ iyyet olmuşdur
 (ZM-72/2)
- / . --- / . --- / . ---
- 5 ‘Acep mümkün midür keḫl eylemek çeşm-i ciḫān bīne
 Ğubār-ı dergehiñ cānā baña kibrīt-i āḫerdir
 (ZM-79/4)
- / . --- / . --- / . ---
- 6 ‘Aceb şaḫn-ı çemende bülbülü zār eyleyen kimdir
 Nihāl-i Gülşenī ser-tā-ḳadem ḫār eyleyen kimdir
 (ZM-1021)
- / . --- / . --- / . ---
- 7 ‘Aceb yā Rab ne ḫikmetdür şerār-ı āteş-i āhım

³⁸ Rubaiyat’tan. Ancak vezin Rubai vezni değil.

³⁹ Rubaiyat’tan. Ancak vezin Rubai vezni değil.

- Cihâmı eyledi bir bād-ı te'şîr-i nigâr etmez
(ZM-111/4)
- - - / - - - / - - - / - - -
- 8 'Andelîb-i gül-sitân-ı lâ-mekân-ı hayretiz
Geh gül-i ma' nâ gehî baĝ-ı beĝâdan söyleriz
(ZM.116/4)
- - - / - - - / - - - / - - -
- 9 'Aşkdır ser-mâye-i kâlâ-yı vuşlât 'âşıkâ
Bü'l-'aceb bāzârdır germiyyet-i aĝbâb-ı 'aşk
(ZM-149/2)
- - - / - - - / - - - / - - -
- 10 'Aql-ı evvel nükte-i pür' uĝdesin ĥall idemez
Müşkil-i cumhûra ħalmışdur rumûz-bâb-ı 'aşk
(ZM-149/3)
- - - / - - - / - - - / - - -
- 11 'İbâdet şalını ber-düş idüp mescid-nişin olduñ
Tecerrüd ĥücreinde bu riyâdan geĝmediñ gittiñ
(ZM-164/2)
- - - / - - - / - - - / - - -
- 12 'İtr-sâlık eyledüñ ey bādşenciz âferin
Şâne dökdükçe olur zülf-i mu' anber mu' teber

Sezâyî-i Gülşenî
- - - / - - - / - - -
- 13 'Andelîbüm öyle bir gülşende kim
Gülleri ol gülşenüñ bî-ĥârdur
(30)
- - - / - - - / - - -
- 14 'Aceb alış virişdür sük-ı 'aşkda
Ki naĝd-i cân ile bāzâr olurmış
(62)
- - - / - - - / - - - / - - -
- 15 'Aybı ĝayb eyle ki bir noktadadır cümle-i mâl
Gördigüñ âynaya da 'aksüñ eger naĝ u kemâl
(78)
- - - / - - - / - - - / - - -
- 16 'Aql u fikri ey Sezâyî 'aşka vir dîvâne ol
Çünkü zevĝ-i 'âlem ancaĝ var hemân dîvânede
(109)
- - - / - - - / - - - / - - -
- 17 'Aşkuñ yolında başın ayaĝ eyleyen gider
Cânuñ fedâsı lâzım imiş ibtidâsına
(112)
- - - / - - - / - - - / - - -
- 18 'Âlemi itmiş ĥarâb-ender-ĥarâb ol çeşm-i mest
Zülfünüñ her bir telinde var hezârân bestesi
(117)

Turkish Studies

- 9b
- 1 / / /
 1 ' İzârında ' ayân olmuş yine hatt-ı siyeh-fâmı
 Süleymân'a hücûm itmiş gibi seyr eyleñüz mürı (121)
- 2 / / /
 2 ' Ālem-i sırda hevā-yı Hū ile pervāz iden
 Mürğ-ı ' aşkuñ bāğ-ı tende lānesidür bu gönül (154)⁴⁰
- 3 / / /
 3 ' Āşık-ı sevdā gerek eyler dimāğın nefha- rîz
 Bāreka 'llāh kim şabādan zülf-i ' anber-bū gelür (33)
- 4 / / /
 4 ' Ālem-i imkāna geldük kaçre olduk baħr iken
 Kıl sefer-i ma' nide gör kim kaç rı yok deryā bizüz (60)
- 10a/10b (Boş)
- 11a Harfû 'l- ' Gayn
- Şeyh Rızā
- 1 / / /
 1 Ğarîk-ı baħr-i ' isyānum ' ināyet kıl Hudāvendā
 Vücüdum zevrağın müstağrağ-ı ' ummān-ı gufrān it (ZM-44/5)
- 2 / / /
 2 Ğarğa-i baħr-i şuhūd-ı kibriyādur kaçremiz
 Āşinā-yı baħr-i ' aşkız ' āşinādan söyleriz (ZM-116/2)
- 3 / / /
 3 Ğubār-ı reh-güzārıñ tütüyādır dide vü dilde
 Velî yüz sürmege ol hāk-i pāña iktidarım yok (ZM-1501/5)
- 4 / / /
 4 Ğam-ı dildār ile n' olduñ şarardıñ gül gibi şolduñ
 ' Acep sevdāya düş olduñ ciħanı tıtdı feryādıñ (ZM-163/2)
- 5 / / /
 5 Ğubār-ı ğayrıdan pāk eyle mir 'ātuñ mücellā kıl
 Nazar-gāh-ı Hudā' dur kalb-i mü 'min gel temāşā kıl (ZM-172/1)
- 6 / / /
 6 Ğarîb efsānedir mihr-i vefā ' uşşāk-ı müştākā
 Hikāyet-nāme-i Mecnūn-ı ednā dāsitanumdur (HM-223)
- Sezāyî-i Gülşenî
- / / /

⁴⁰ Bu beyt Divan'ın sonuna eklenen Sezâî-yi Gülşenî'nin mürşidi La'li-i Gülşenî (Fenâ'î)'ye aittir. (Şengün 2007, 262, 15/4)

- 7 Ğarḳ-i baḫr-i zāt-ı muṭlâḳum şıfâtum ḳalmadı
Çün ḫayât-ı Ḥaḳḳ'a irişdüm memâtum ḳalmadı (119)
- 11b (Boş)
- 12 a Ḥarfü' l-Fâ'
- Şeyḫ Rızâ
· - - - / · - - - - / · - - - - / · - - - -
- 1 FÜRÜZÂN eyle ḳandîl-i ḫayâlim fikr-i bikrimden
Vişâliñ nûrını revnaḳ-dih-i şem' -i şebistân it (ZM-44/3)
- - - - / · - - - - / · - - - - / · - - - -
- 2 Ferâgat eyledim dehrîñ gülünden bülbülünden hep
Bu baḡ-ı dil-güşânîñ vaz geldim sünbülünden hep (ZM-38/1)
- - - - / · - - - - / · - - - - / · - - - -
- 3 Felek pervânedir ḳandîl-i iḳbâlinde nâ-dânîñ
Dil-i dâñāya meyl ü i' tibâr itmek ne mümkindür⁴¹ (ZM-71/5)
- - - - / · - - - - / · - - - - / · - - - -
- 4 Fezâ-yı Ḳâf-ı firḳat içre dökdük dâne-i eşki
Hele Sîmurḡ-ı vaşlı dâma uğratdık şikâr itdik (ZM-165/2)
- - - - / · - - - - / · - - - - / · - - - -
- 5 Fârîḡım geşt ü güzârından fenâ gülzârınıñ
Cilve-gâh-ı baḡ-ı ḫüsnüñ gül-sitânımdır benim (ZM-186/3)
- - - - / · - - - - / · - - - - / · - - - -
- 6 Fetîl-i tîr-i âh-ı âteşinim ḳavs-i himmetde
Çerâḡ-efrüz-ı ṭâḳ-ı künbed-i devvârdır şimdi (ZM-182/4)
- - - - / · - - - - / · - - - - / · - - - -
- 7 Feryâd o şüḫ-ı muḡ-beçe-i şivekârdan
Zünnâr-ı zülfi fitne-i imân olup gezer (HM-253)
- Sezâyî-i Gülşenî
· - - - / · - - - - / · - - - - / · - - - -
- 8 Fârîḡüm dünyâ vü ' uḳbâya ta' alluḳ itmeden
Terk-i tecrîdüm bugün ḫubb-ı sivâ bilmem nedür (44)
- - - - / · - - - - / · - - - - / · - - - -
- 9 FÜRÜZÂN olalı şem' -i cemâlüñ bezm-i ' âlemde
Bu zulmet-ḫaneyi nûruñ ziyâsı rüşen itmişdür (53)

⁴¹ “dânāya” metinde “dîvāneye” şeklindedir.

- 10 Fitne-i pervāz nigāh-ı çeşm-i şehbāzuñ senüñ
Tıfl iken şayd-ı dil-i ‘uşşāka ol mu‘tād olur (38)
- 12b (Boş)
- 13a Harfū‘l-Ḳāf
- Şeyḫ Rızā
· · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
- 1 Ḳademiñ ḥākine yüz sürmege buldum furşat
Cānıma minnet iken büse-i resm-i ḳademeyn (Tİ-III/10)
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
- 2 Ḳapuñdan ğayrı muhtāc eyleme luḫf eyle sultānım
Ġübār-ı masivādan levḫa-i ḥāt(ır) mükedderdir (ZM-79/2)
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
- 3 Ḳalem ma‘zürdur keyf(iyyet)in tahrir-i vaşfiñda⁴²
Ne deñlü ser-girān olsa debir-i ‘aḳla ğālibdir (HV-38/15)
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
- 4 Ḳanatsız kuş nice pervāz ider şāḫ-ı murād üzre⁴³
Tuyūr-ı lāne ger şayd-āver-i dām-ı merām olmaz (HM-204)
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
- 5 Ḳible-i ehl-i recā olsa sezādır cānā
Ḳarem-i ḥāşı cebiniñde olan ḳible-nümā (HM-210)
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
- 6 Ḳalender-meşreb (ol) esrāra vāḳıf olmaḳ isterseñ
Gerekdir tālib-i irşāda şūfi ḥidmet-i bābā (HM-210)
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
- 7 Taḳdīm-i sāl-ı köḫnedür aḫkām-ı zevḳ ü ğam
Gelmez ḥisāba defter-i eyyām-ı mā mezā
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
- 8 Ḳızarmış rüy-ı aliñ tāb-ı mülden āl al olmuş
Degildir zaḫm-ı büse cā-be-cā bu āllar cānā (HM-212)
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
- 9 Ḳaşıñda ḳābe ḳavseyñiñ nişānın görmeyen nā-dān
Elinde çenber-i çarḫıñ kemān-ender-kemān olsun (HM-237)

⁴² Parantez içini biz ekledik.

⁴³ murād: merām (Matbu)

- Sezāyî-i Gülşenî
- - - / - - - / - - -
- 10 Kalmadı dilde keder hicrândan
Çün baña yârûñ hayâli yârdır (31)
- - - / - - - / - - - / - - -
- 11 Kayd-ı zülf-i yâre düşmüş arzû-yı vaşl ider
Bî-ķarâr-ı ‘aşķ olup başındaki sevdâyı gör (36)
- - - / - - - / - - - / - - -
- 12 Kadh ü medhûñ çarhı birdür ma‘ nîsinden fark olur
Şanma her şüret ki gördüñ ma‘ nîde insân olur (37)
- - - / - - - / - - - / - - -
- 31 Kanâ‘ at küllü miyâne rûzînaññü ķasemnâdan
Süleymân-ı zamân ise muķaķķır mür-ı ednâdan (89)
- 13b (Boş)
- 14a Hârfü‘ l-Kâf
- Şeyh Rızâ
- - - / - - - / - - - / - - -
- 1 Gönül dest-i talebde zâd-ı râha bir medâr ister
Vişâlin Ka‘ be‘sin geşt ü güzâra iķtidâr ister (TI-32.1)
- - - / - - - / - - - / - - -
- 2 Göründi evc-i burc-ı ķavs-i himmetden idüp işrâķ
Hilâl ebrûlarıñ ey âfitâb-ı maţla‘ -ı ‘uşşâķ (Tİ-48/1)
- - - / - - - / - - - / - - -
- 3 Kûhsâr-ıene‘ l-Haķķ’a ķadem başmadan âdem
‘Aks eyler idi na‘ râ-i Manşûr-ı tecellî (Tİ-152.7/4)
- - - / - - - / - - - / - - -
- 4 Gül-bün-i bâĝ-ı vefâ hâr-ı cefâdan geçmez
‘Andelîb eylese gül-şende hezârân feryâd (ZM-63/2)
- - - / - - - / - - - / - - -
- 5 Gönül şaĝba-yı ‘aşķı nûş iden mestânelerdendir
Ezel bezminde lâ ya‘ ķil olan divânelerdendir (ZM-91/1)
- - - / - - - / - - - / - - -
- 6 Keder gelmez dil-i erbâb-ı ‘aşķa jeng-i keşretten
Şafâ mu‘ tâd-ı mir‘ât-i mücellâda ĝubâr olmaz (ZM-112/4)

Turkish Studies

- 7 Güli yođ bülbüli yođ bādiye-i miħnetde
Bü-yı cānān ile gül-geşt-i gülistān ideriz
(ZM-122/6)
- 8 Görinen her varađda ‘aksi dīdār-ı tecellīdir
Ve lākīn şüret-i mir’āt-ı vaħdetde nazīr olmaz
(ZM-119/5)
- 9 Görince dāne-i ħāl-i siyāhın dām-ı zülfinde
Yolın mürġ-i heves vādī-i istiġnāya uğratmış
(ZM-128/2)
- 10 Gören ‘āřık cemāl-i bā-kemālīñ görmeyen ‘āřık
O gül-ruħsāra bi’llāhi ħudāvend-i ciħān ‘āřık
(ZM-159/5)
- 11 Göñül nüħ-ķubbe bir germ-ābe-i ‘ibret imiş cānā
Bu sırrı ħalvet-i sīnemde sordum nāzenīnimden
(ZM-203/5)
- 12 Gül-i nāzik-mizāc-ı gül-şen-i rāzı dikenden şor
Diken cevrin zebān-ı merdüm-i ħātır-şikenden şor
(HV-37/1)
- 13 Kenār-ı nāfe-i zülf-i semen-būda ‘acepdır bu
Nezāketle ‘izārīñ būsītānından alur gül bü
(HV-81/1)
- 14 Gül ü sünbül baħār-ı rü-yı müyuñla muřarrādır
Zülāl-i kevşere cām-ı lebiñ iřrāb ider řu mu
(HV-81/4)
- 15 Göñül mescid-niřīn-i kıblegāh-ı ebrūvānīñdır
Ĥayālīm gibi miħrāb-ı cemālinde imām olmaz⁴⁴
(HM-204)
- 16 Kām-yāb ol řāķiyā gel kāme olma mübtelā
Neřvedār-ı cām-ı řevķ ol cāme olma mübtelā⁴⁵
(HM-210)
- 17 Görür görmezlenür dā’im bilür bilmezlenür lākīn
Özin yaħři bilen yaħři kişilerden yamānsızdır⁴⁶
(HM-223)

⁴⁴ Matbu nüshada birinci mısra “Secde-niřīn kıblegāh-ı ebrūvānīñdır”, ikinci mısradaki “cemālinde” kelimesi ise “cemālīñde” şeklindedir.

⁴⁵ Metinde ikinci mısradaki “cām” kelimesi eksiktir.

⁴⁶ “kiřilerden” matbu nüshada “kiřilerdir” şeklindedir.

- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
- 18 Göñül şem^ç -i cemâle cân atar şayt u şadâ itmez
Bu bâğîñ bülbülü pervâne-meşrebdir figânsızdır (HM-223)
- · · / · · · · / · · · · / · · ·
- 19 Gül-şen-sarâ-yı dehre yeterken bir ^çandelîb
Gül-zâr-ı kûy-ı yâre hezârı gelür gider (HM-254)
- 14b · · · · / · · · · / · · · · / · · ·
- 1 Gördi kâlâ-yı vişâle naqd-i qalbi kem-^çayâr
Didi şarrâf-ı hîred *be 'sü' l-bedel ni' me' l-ivaz* (HM-254)
- Sezâyî-i Gülşenî
· · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
- 2 Görür her zerrede mihr-i cemâli tâbdâr olmuş
O bir feyz-i tecellîdir ider ^çuşşâkına i' tâ (17)
- · · · / · · · · / · · · · / · · ·
- 3 Gevher-i aşlum nedendür pîrûme şordum didi
Gevherüñ haqqânîdür k'anuñ ^çademde ihtifâ (17)
- · · · / · · · · / · · ·
- 4 Gülşenî'yem nisbetüm gül-zârdur
Bülbülem kârum hemîşe zârdur (30)
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
- 5 Göñül kim bâde-i bezm-i elestüñ neş'e-yâbıdur
Özin fark itmeden qalmış ebed mest ü harâbıdur (42)
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
- 6 Göñül bâzın uçur himmet qanadıyla dime zinhâr
Bu şayd-gâh içinde ol hümâ-pervâz şikâr olmaz (59)
- · · · / · · · · / · · ·
- 7 Gül âteş gül-şen âteş bülbül âteş
Muhabbet gül-şeni hep nâr olurmuş (63)
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
- 8 Göñüller mürgün aldırmaq dilerseñ ey şeh-i hüsnüm
Niğâh-ı şâhbâzuñ gibi bir şayyâd bulmazsuñ (74)
- · · · / · · · · / · · ·
- 9 Gül-sitânda bülbül itdi çün nağam
Gül işitdi didi kim baña ne ğam (82)
- · · · / · · · · / · · · · / · · ·
- 10 Güherüñ qadrini noqşân ide mi seng-i siyâh
Zâtadur çünki nazar at nesebi yabâna (114)

Turkish Studies

- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
- 11 Kenār-ı sâhil-i hecri Sezāyî beklerüm tenhâ⁴⁷
O emvâc-ı kerem bilmem neden benden girîz eyler (52)
- 15a /15b (Boş)
- 16a Harfû'l-Lâm
- Şeyh Rızâ
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
- 1 *Len terāni* peykerinden rûy-ı âliñdir ğaraż
Tūr-ı dîdâr-ı tecellîden mişâliñdir ğaraż (Tİ-42/1)
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
- 2 Lebiñ vaşfında sultānım dehān^c aşık zebān^c aşık
Saña ey mihr-i tábānım zemīn^c aşık zamān^c aşık
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
- 3 Libās-ı ğod-perestîden mücerred eyleyüp cismi
Teni cān ile cānānı bulam dirseñ vücūd içre (ZM-241/2)
- · · / · · · · / · · · · / · · · ·
- 4 Leyl ü neĥâr-ı ceyb ü ĥafāda nihān olup
Keşf-i niķāb eyledi *ve'l-leylü ve'd-đuĥā* (HV-I/32)
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
- 5 Lisān-ı ĥānedān-ı Āl-i Aĥmed'den rivāyetdir
Şebistān-ı risālet ĥiđmetin Veysel' l-Ķaren'den şor (HV-37/4)
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
- 6 *Le'amrük* çarĥınıñ māĥı şeh-i *levlāk* ü *erselnāk*
Mu'aĥĥardır vücūdı āferīnişden muķaddemdir (HM-225)
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
- 7 Lāle-i ruĥşārına yārūñ idelim nīm-nigāh
Tarf-ı ğülşende çerāĝān-ı şeb-i tār iderek (HM-233)
- Sezāyî-i Ğülşenî
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
- 8 Levĥ-i dilde yazdı^c aşkuñ bābını bî-ĥarf ü şavt
On sekiz biñ^c āleme şıĝmaz ikeñ imlā-yı^c aşĥ (68)
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
- 9 Levĥ-i dilden *men*^c arefsırrın kırā^cat eyleyen⁴⁸
Dört kitābı oĥuyup fermān bilmezler nedür (152)⁴⁹

⁴⁷ beklerüm: bekler (Matbu)

⁴⁸ “ķırāóat” kelimesi metinde “ķırātın” şeklindedir.

- 16b (Boş)
17a Harfî l-Mîm
- Şeyh Rızâ
· - - - / · - - - - / · - - - - / · - - - -
- 1 Maḥaldır çeşmine ḥākisterin keḥl eylese eflāk
Cemālîñ şem^ç idir sūz-ı dil-i pervāneye bā^ç iş (ZM-48/4)
· - - - - / · - - - - / · - - - - / · - - - -
- 2 Mūkahḥal çeşminiñ her bir niḡāhı bāḡ-ı ^ç ālemde
Çemen nergislerin bīmār u giryān eylemişlerdir (ZM-76/3)
- - - - / - - - - - / - - - - - / - - - -
- 3 Muntazırdur dide ḥasretle dil şām u seḥer
Ḥayli demdür gelmedi cānān ilinden (bir) ḥaber (ZM-83/1)
· - - - - / · - - - - / · - - - - / · - - - -
- 4 Muḥabbet şem^ç ini sūzān iden ruḥsār-ı cānāndır
Meh-i gerdūnı tībān eyleyen miḥr-i dıraḥşāndır (ZM-95/
- - - / · - - - - / · - - - - / · - - - -
- 5 Māhiyyet (ü) şūretde müsāvî ikeñ ādem⁵⁰
Āyā biri āzāde biri bende nedendür (ZM-104/4)
· - - - - / · - - - - / · - - - - / · - - - -
- 6 Mücerred eylediñ beyt-i dili varlık metā^ç ndan
Rumūz-ı *küntü kenze* ḥāne-i vīrāne-i ^ç aşkız (ZM-113/3)
- - - - / - - - - - / - - - - - / - - - -
- 7 Maḥrem-i ḡaybü^ç l-ḡuyūbuz mā-verādan söyleriz
^ç Ālem-i ıtlākda fevḡa^ç l-^ç alādan söyleriz (ZM-116/1)
· - - - - / · - - - - / · - - - - / · - - - -
- 8 Meded dil-ḥasteñi dūr eyleme saḥbā-yı vaşlıñdan
Ḥumār-ı derd-i ḥasretle vücūdumda ifākāt yok (ZM-153/2)
- - - / · - - - - / · - - - - / · - - - -
- 9 Maḥv eyle sivā naḡşını mir^çāt-i başardan
Yek-reng-i muşāfāt ola dil jeng-i kederden (ZM-208/1)
· - - - - / · - - - - / · - - - - / · - - - -
- 10 Muḥaḡḡaḡ zīr ü bālā mazḥar-ı envār-ı zātıñdır
Dü-^ç ālem bir nümāyişdir mişāl-i bī-mişālīñden (ZM-221/5)

⁴⁹ Bu beyt La'li-i Gülşeni (Fenâ'i) 'nindir. (Şengün (2007), 257, 6/2.

⁵⁰ Yukarıda "Māhiyyet ü" ibaresi metinde "Māhiyyetde" Divan'da ise "Māhiyyet-i" şeklindedir. (bk.Özdemir 1999) Ancak anlam olarak bizim yukarıya aldığımız şekilde olmalıdır.

- / -. . . . / -. . . . / -. . . .
 11 Mü 'min-i āgāh olur gelsün Rızā dergāhına
 İtmeyen imānı küfr ü küfri imān itmeyen
 (ZM-223/6)
- / / /
 12 Maḳavves ebrūvānuñ levḫ-i fikretde yazıldıḳça
 Göñülde ḫālet-i ŧevḳü' l-ḳamerden incilā buldum
 (199)
- / -. . . . / -. . . . / -. . . .
 13 Merd-i meydāndır at atmakda piyāde sürmede
 Rüstemāne-i ŧāh için merdānedir ferzānemiz
 (205)
- / / /
 14 Men ol ' ankā-ŧikār-ı ' uzletim Ḳāf-ı ferāğatda
 Dıraḫt-ı bāğ-ı himmet āŧiyān-ı dil-sitānımdır
 (HM-224)
- . . . / / /
 15 Maḫmūr-ı ḡamiñ maḫlabı bir cām-ı ŧafādır
 Rindāne cefā sāḳi-i devrāna düşer mi
 (HM-250)
- / -. / -. / -.
 16 Muḫrıbā sāziñ dil-i ' uŧŧāḳa demsāz eylediñ
 Ki ḫicāz itdüñ maḳāmı ḡāh ŧehnāz eylediñ
 (Tİ-50/1)
- Sezāyī-i Gülŧeni
 / / /
 17 Muḫabbet büyüñi ŧemm eyleyenler gülde bülbül-veŧ
 Dimiŧler gülŧen içre biri buyā biri ḡüyādır
 (55)
- . . . / / / -.
 18 Mecnūnlarız o Leyli için ŧüretā veli
 ' Aḳl öḡredür Felāḫūn'a ammā cünūnumuz
 (59)
- 17b Eyzan
 -. . . . / -. . . . / -. . . . / -. . . .
 1 Mest olur mecnūn olur nāmūs u ' arı terk ider
 Ey Sezāyī böyledür ' ālemde çün mecnūn-ı ' aŧḳ
 (68)
- / / /
 2 Melāmet pūtesinde nār-ı zılletle erit varıñ
 Mehekk-i ' aŧḳ içinde ola zāhir pāk mi' yāruñ
 (72)
- / -. . . . / -. . . . / -. . . .
 3 Maḫv idüp nām u niŧānı olmayınca bī- niŧān
 Lāne itmez ' aŧḳ ' Anḳa'sı vücūdı Ḳāf'ını
 (125)
- / -. . . . / -. . . . / -. . . .
 4 Muŧḫaf-ı ḫüsni senüñ veḫūñle tefsir eyledi
 Āyet-i veḫi vücūhın açdı teysir eyledi

Turkish Studies

(158)⁵¹

- 18a Hârfü' n-Nûn
- Şeyh Rızâ
 --- / --- / --- / ---
- 1 Naẓm-âşinâ-yı ehl-i dilüñ şeyh ü şâbına
 Olsun bu yâdigâr bizim bergüzârimiz (Tİ-K.II/30)
- / --- / --- / ---
- 2 Ney-âsâ dâğ dâğ-ı âteşininden dil-i 'âşık
 Şararmış sâz u süz-ı âhile mânend-i nâl olmuş (ZM-133/2)
- / --- / --- / ---
- 3 Nağme-i sâz ol yine ey bülbül-i gül-zâr-ı hülûş
 Nağamâtuñla açılsun gül-i bî-hâr-ı hülûş (ZM-137/1)
- / --- / --- / ---
- 4 Nağl-i kıddüñdür çemende serv-i bâlâdan ğarağ
 Lâle-i ħaddüñdür gül-i nesrîn ü ħamrâdan ğarağ (ZM-139/1)
- / --- / --- / ---
- 5 Neşât-ı bâde-i şevkiñ ile def' -i ħumâr itdik
 Göñül âyinesin ğerd-i kederden bî-ğubar itdik (ZM-165/1)
- / --- / --- / ---
- 6 Nice fark eylesün envâr u târı ħadd-i zâtında
 Cemâliñ nûrını fark eyleyen nûr-ı cemâliñdir (ZM-221/4)⁵²
- / --- / --- / ---
- 7 Noğşânını ihâm ider erbâb-ı kemâliñ
 Bedr olmuş iken remzini ğör mâh-ı hilâliñ (ZM-228/1)
- / --- / --- / ---
- 8 Nihâl-i kımetiñ cânâezel dil-keşlerindendir
 O serv-i lâ-mekân bâğ-ı liğâ ser-keşlerindendir (HV-32/1)
- / --- / --- / ---
- 9 Niğâb-ı âfiğâb-ı' arız-ı dil-dârdır kâkül
 Tecellî-i zühûra mağla' -ı didârdır kâkül (HV-69.1)
- / --- / --- / ---
- 10 Nağş-ı mir'ât-ı ħayâlimden ider ref' -i niğâb
 Nâme-i ħâmeme yüz ğoşterir iş'âr-i suğan (HV-78/3)

⁵¹ Bu beyt La'li-i Gülşenî (Fenâ'î) 'nindir. (Şengün 2007, 269, 271)⁵²cemâliñdir: cemâlünden (Özdemir 1999).

- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
 11 Ne kadar şarf-ı nisâr itse dükenmez cānā⁵³
 Dād-ı Hâk'dır dehen-i 'ārif-i bāzār-ı suhan
 (HV-78/5)
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
 12 Nice te'vîl-i nā-meşrûf ile dād u sitād ehlin
 Dükân-ı hîlede āğuşte-i çirk-pā buldum⁵⁴
 (198)
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
 13 Nihāl-i kāmētîñ serv-i semen-pîrā-yı vahdetdir
 'İzārîñ gıncası bāğ-ı melāhat gülşenindedir
 (HM-224)
- Sezāyî-i Gülşenî
 · · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
 14 Nār-ı 'aşkuñla derūnum dāğdār olmağdadur
 Dāğlarla dil fezāsı lālezār olmağdadur
 (44)
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
 15 Ne miñnet kim çeker erbāb-ı 'aşk ol dil-rübādandur
 Muñabbet ehline derd ü belā *kālî belād*andur
 (42)
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
 16 N'ola Mecnūn-veş şahrā neverd-i 'aşk olsam ben
 Beni de gezdiren hep Hāy u Hū-yı' aşk-ı mevlādur
 (55)
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
 17 Nedür dirseñ siyeh kākül başında ol dil-ārānuñ
 Çeker iklîm-i hüsniñde meger kim tūğ-ı sultānı
 (120)
- · · · / · · · · / · · · · / · · · ·
 18 Nefs-i Nemrūd'uñ odın gül-zār ider 'āşıklara
 Rüşenî bahş-ı dil oldı dilde nām-ı Gülşenî
 (130)

SONUÇ

Sonuç olarak bu mecmûa içerdiği şair ve beyitlerle döneminin şiir zevkine ışık tutmakta, özel de olsa okunup takip edilen şairlerini ele vermektedir. Ayrıca Atîk Sürûrî, Gedâ, Râşid ve Kemâl ibni Gıyâs gibi kim olduğunu bilemediğimiz, belki de divanları veya şiirleri kıyıda köşede unutulmuş şairlerin beyitlerini de içermektedir.

Neccâr-zâde Mustafa Rızâ'nın bu mecmûada ve matbu Divanında olan bazı bölümleri yapılan iki akademik çalışmada da gözden kaçmış olmalıdır. Bu çalışma / mecmûa böyle bir eksikliğin telafisine yardımcı olursa görevini ifa etmiş olacaktır.

⁵³ Metinde "Ne kadar şarf u nisâr itsem dükenmez cānā" şeklindedir. Biz vezin ve anlam için ilgili yayını tercih ettik.

⁵⁴ Bu mısraın vezninde aksaklık vardır.

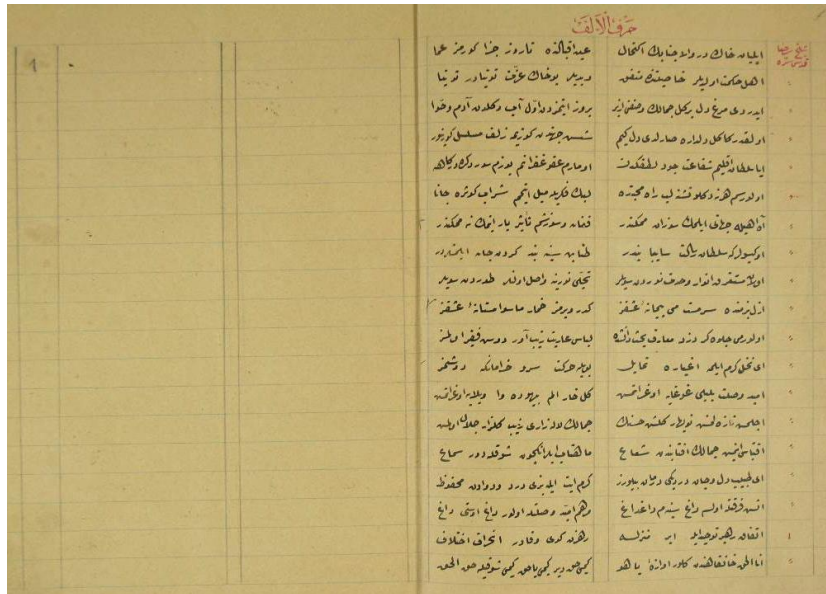
Ayrıca bu mecmûanın şimdiye kadar ortaya konulan şiir mecmûalarından farklı bir özelliğe sahip olduğunu da belirtmek gerekir. Zira şimdiye kadar mecmûa tasniflerinde *beyit mecmûaları* bulunmakla beraber bunların arasında *beyitlerin ilk harflerine göre tasnif edilen* bir mecmûa türüne rastlanmamıştır. (bk. Kılıç 2012; Gürbüz 2012) Dolayısıyla bu çalışma şimdiye kadar gelişerek devam eden mecmûa tasniflerine bir katkı sunarsa gerçek görevini yerine getirmiş olacaktır.

Dönemin edebî zevkinin de ortaya konulduğu bu tür şiir mecmûalarının zamanın kültür ve edebiyat mahfillerinden biri olan Diyarbakır'da bulunması da tesadüf değildir. Böylesi kültür ocaklarında daha nice hazinelerin olabileceğini de haber vermektedir.

KAYNAKÇA

- AKKAYA, Hüseyin (1994). *Nevres-i Kadîm Ve Türkçe Divanı*, İstanbul
- Ali Emîrî Efendi (2003). *Esâmî-i Şu'arâ-yı Âmid* (haz. Galip Güner-Nurhan Güner), Anıl Matbaası, Ankara.
- BANARLI, Nihad Sami (1987). *Resimli Türk Edebiyatı I*, MEB Basımevi, İstanbul.
- BEKTAŞ, Ekrem (2007). *Muvakkit-zâde Muhammed Pertev Divânı*, Malatya.
- BOZKIR, Ömer (2006). "Necâr-zâde Mustafa Rızâ'nın Hayatı, Eserleri ve Tasavvufî Görüşleri", Yüksek Lisans Tezi, (Yard. Doç. Dr. Cengiz Gündoğdu), *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Erzurum.
- Divan-Bosnalı Sâbit Alaeddin Ali* (1991). (haz. Turgut Karacan), Cumhuriyet Üniversitesi.
- Divan-ı Hâmî-i Âmidî* (1272/1856). Cerîde-i Havâdis Matbaası.
- Dîvân-ı Hâzık Efendi*, (1318/1902). Hâzık Mehmed Efendi, Abdürrezzak İlmî Efendi, Şirket-i Sahfiye-i Osmaniye Matbaası, Dersaadet (İstanbul).
- Dîvân-ı İzzet Beg* (Beylikçi İzzet Divanı), (1258/1842). İstanbul.
- Dîvân-ı Hüznî* (Osman Sürûrî). 1212 (1939).
- Dîvân-ı Rızâ* (Necâr-zâde Mustafa Rızâ) (1262/1846). İstanbul, Dârut'tıba'atî'l-âmire.
- Elmastraş-zâde Mustafa Hilmi (1857). *Dîvân-ı Belâgat-unvân-ı Hilmî*, Tâb-hâne-i Âmire, İstanbul.
- GIYNAŞ, Kamil Ali (2011). "Şiir Mecmuaları Hakkında Yapılan Çalışmalar Bibliyografyası" *Selçuk Üniversitesi/Selçuk University Edebiyat Fakültesi Dergisi/Journal of Faculty of Letters* Yıl/ Year: 2011, Sayı/Number: 25, Sayfa/Page: 245-260.
- GÜRBÜZ, Mehmet (2012). "Şiir mecmûaları üzerine bir tasnif denemesi", *Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII, Mecmûa: Osmalı edebiyatının kırkambarı* (haz. Hatice Aynur. vd.), Turkuaz, İstanbul, 97-113.
- GÜREL, Rahşan (tsz). *Enderunlu Vâsıf Divanı*, Kitabevi, İstanbul.
- HALICI, Feyzi (1982). *Âşık Şem'î Hayatı ve Şiirleri*, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları Ankara.
- KADIOĞLU, İdris (2005). *Diyarbakırlı Lebîb Hayatı, EdebîKişiliği, Eserleri ve Dîvânı*, Malatya.
- KILIÇ, Atabey (2012). "Mecmûa tasnifine dâir", *Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII, Mecmûa: Osmalı edebiyatının kırkambarı* (haz. Hatice Aynur, vd.), Turkuaz, İstanbul, 75-96.

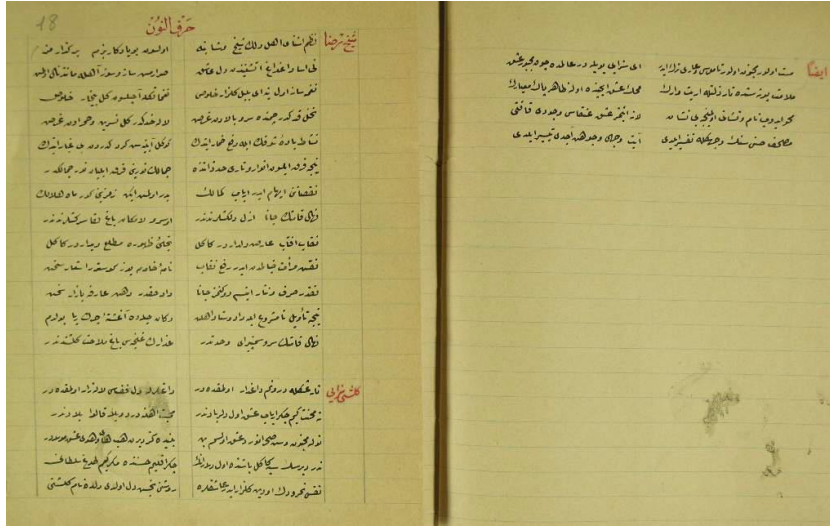
- KUT, Günay (1986). “Mecmûa”, *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi*, C.6, Dergâh Yayınları, İstanbul, 37.
- LEVEND, Ağâh Sırrı (1988). *Türk Edebiyatı Tarihi*, C. 1, TTK, Ankara, 166-167.
- Osman Nuri Paşa Divanı*, Millet Kütüphanesi AEMNZ471, v.103b. (Yazma)
- ÖZDEMİR, Mehmet (1999). “Necâr-zâde Rızâ Divânı’nın Edisyon Kritiği”, Danışman: Yrd. Doç Dr. Halil İbrahim HAKSEVER, *Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Afyon, 1999 XV + 500 s.
- Sezâ’î-i Gülşenî Divânı* (1267/1851), Matbaa-i Âmire, İstanbul.
- ŞENGÜN, Necdet (2007). “La’lî Mehmed Fenâî Efendi ve Divânçesi”, *D.E.Ü. İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Sayı: XXV, İzmir 2007, ss.241-270.
- TANYILDIZ, Ahmet (2012). “Şiir Mecmûaları Hakkında”, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi The Journal of International Social Research*, Cilt: 5 Sayı: 21 Volume: 5 Issue: 21, Bahar 2012 Spring 2012, 224-239.
- TOSUN, Erhan (2007). Erbilli Âmâ Yusuf Garîbî Efendi Divanı (İnceleme-Tenkitli Metin), Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, *Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Sakarya.
- UZUN, Mustafa (2003). “Mecmûa”, *DİA* 28, 265-268.
- Vâsîf-ı Enderûnî, *Divân-ı Gülşen-i Efkar*, 1285(1869).
- <http://www.erkurumlusairler.com/suara/hazikmehmedefendi.html> (ET.08.02.2013)

AH77-0b (I. Defterin başı)

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/1 Winter 2013

AH110-18a (II. Defterin sonu)